

METROPOLIN
SYKKIVÄ
SYDÄN

HELSINGIN
KESKUSTAKIRJASTON
ARKKITEHTUURIKILPAILU
2012-2013
KILPAILUOHJELMA

ARKKITEHTUURIKILPAILU
KESKUSTAKIRJASTO *2017*

Helsingin kaupunki

Sendain mediateekki, Japani

METROPOLIN
SYKKIVÄ
SYDÄN

HELSINGIN
KESKUSTAKIRJASTON
ARKKITEHTUURIKILPAILU
2012-2013
KILPAILUOHJELMA

WORLD DESIGN
CAPITAL
HELSINKI 2012

Kirjasto 10, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Hjörningin kirjasto, Tanska

Sisältö

Kilpailuohjelma

1	KILPAILUN YLEISTIEDOT	8	3.3.3	Korttelin sijainti pitkissä kaupunki- näkymissä ja kaupunkimaisemassa	45
1.1	Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	10	3.3.4	Kortteli osana Töölönlahden asemakaavan kokonaissommitelmaa	45
1.2	Kilpailumuoto	10	3.3.5	Korttelin liittyminen lähiympäristöönsä	46
1.3	Osanotto-oikeus	11	3.3.6	Korttelin liittyminen maanalaiseen monitoimitilaan	46
1.4	Kilpailuehdotusten arviointi	11	3.3.7	Töölönlahden liikenne	47
1.5	Kilpailun säännöt	12	3.3.8	Keskustatunneliin varautuminen korttelissa	47
1.6	Kilpailukieli	12	3.3.9	Saattoliikenne, huoltoliikenne ja pysäköinti	48
1.7	Palkinnot	12	3.3.10	Yhdyskuntatekninen ja energiahuolto	48
1.8	Kilpailun aikataulu	13	3.3.11	Rakennettavuus	48
2	KILPAILUTEKNISET TIEDOT	14	3.4	Rakennuksen suunnitteluohjeet	49
2.1	Kilpailun ohjelma-asiakirjat	16	3.4.1	Yleistä	49
2.2	Kilpailun aloitusseminaari	17	3.4.2	Tilojen ja tilaryhmien suunnitteluohjeet	50
2.3	Kilpailua koskevat kysymykset	17	3.4.3	Kustannukset	59
2.4	2. vaiheeseen valittujen kilpailuehdotusten julkaisu	17	3.4.4	Käyttöikä, huolto ja ylläpito	59
2.5	Kilpailun ratkaiseminen, tulosten julkistaminen ja kilpailuehdotusten näytteillepano	17	3.5	Ekologinen kestävyys	59
2.6	Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen	19	3.5.1	Energiätehokkuus	59
2.7	Kilpailuehdotusten vakuuttaminen	19	3.5.2	Sisäilmasto	60
2.8	Kilpailuehdotusten palautus	19	3.5.3	Materiaalitehokkuus	61
2.9	Kilpailuehdotusten käyttö- ja julkaisuoikeus	19	4	KILPAILUEHDOTUSTEN ARVOSTELUPERUSTEET	62
3	KILPAILUTEHTÄVÄ JA SUUNNITTELUOHJEET	20	4.1	Kilpailun 1. vaiheen arvosteluperusteet	64
3.1	Kilpailun taustaa	23	4.2	Kilpailun 1. vaiheen arvosteluprosessi	66
3.2	Toiminnalliset tavoitteet	23	4.3	Kilpailun 1. vaiheen olennaiset vaatimukset	66
3.2.1	Helsingin kaupunginkirjaston toiminnan perusteet	23	4.4	Kilpailun 2. vaihe	67
3.2.2	Muutoksia kirjastotoiminnassa	24	4.5	Arvostelupöytäkirja	67
3.2.3	Uuden keskustakirjaston toiminnallinen suunnitelma	27	5	VAADITTAVIEN KILPAILUASIAKIRJOJEN LAADINTAOHJEET	68
3.2.4	Keskustakirjaston henkilökunnan työ ja tehtävät	29	5.1	Vaadittavat kilpailuasiakirjat, 1. vaihe	70
3.2.5	Yhteistyökumppanit	32	5.2	Vaadittavat kilpailuasiakirjat, 2. vaihe	71
3.3	Asemakaavalliset ja kaupunkikuvalliset suunnitteluperiaatteet	35	5.3	Esitystapa	72
3.3.1	Töölönlahden alueen suunnittelutilanne	35	5.4	Kilpailusalaus	72
3.3.2	Suunnittelualue	36	5.5	Kilpailuehdotusten sisäänjätto	72
			6	TILAOHJELMA	74

Publish yo

1 Kilpailun yleistiedot

our Story

New & Hot

1 Kilpailun yleistiedot

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Helsingin kaupunki järjestää arkkitehtuurikilpailun keskustakirjaston suunnittelusta.

Keskustakirjasto sijoittuu kaupunkikuvallisesti ja symbolisesti erittäin merkittävälle paikalle Helsingin ydinkeskustaan, Töölönlahden alueelle. Se liittyy Eduskuntatalon, Musiikkitalon, Finlandia-talon, Sanomatalon ja Nykytaiteen museon Kiasman muodostamaan julkisten rakennusten kokonaisuuteen.

Keskustakirjasto on yhdistelmä sivistystä, kulttuuria ja viihdettä. Se on elävä ja toiminnallisesti monipuolinen ihmisten kohtaamispaikka, sanataiteen talo, jonka keskiössä ovat käyttäjät. Kirjastosta tulee uudistuvan kirjastotoiminnan keihäänkärki ja ”metropolin sykkivä sydän”.

Uusi keskustakirjasto tulee olemaan paljon enemmän kuin perinteinen kirjasto. Se on tiloista, teknologiasta, aineistoista, henkilökunnasta, yhteistyökumppaneista ja asiakkaista muodostuva dynaaminen kokonaisuus. Keskeistä on uusien teknologioiden hyödyntäminen yhteistyössä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Keskustakirjasto on paitsi fyysinen rakennus, myös uudenlainen asiakkaitaan kirjastotilassa sekä verkossa palveleva digitaalinen kirjasto, joka leviää ubiikkina ympäristöönsä. Uusi teknologia tuo verkkosisällöt näkyviksi myös kirjaston tiloissa perinteiseen aineistoon nivoutuen.

Kilpailulla haetaan keskustakirjastorakennukselle suunnitteluratkaisua, joka:

- vastaa kaupunkikuvallisesti ainutlaatuisen sijain-
tipaikkansa asettamiin haasteisiin sekä soveltuu

Töölönlahden kaupunkirakenteeseen ja kortteliko-
konaisuuteen

- on arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen ja aikaa
kestävä
- muodostaa koko yhteiskuntaa puhuttelevan,
rakennuksen toimintakonseptia mielenkiintoisella
tavalla ilmentävän symbolisen merkkirakennuksen
- tarjoaa toiminnallisesti korkeatasoiset sekä tekni-
sesti ja tilallisesti muuntojoustavat puitteet ajan
hermolla elävälle ja muuntuvalle kirjastotoiminnalle
- on ekotehokas
- on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoinen

Kilpailun tarkoituksena on toimia suunnittelijan valinta-
menettelynä.

1.2 Kilpailumuoto

Kilpailu järjestetään avoimena, 2-vaiheisena kansain-
välisenä arkkitehtuurikilpailuna (ks. kpl 1.3). Osallistu-
misesta kiinnostuneiden tulee ilmoittautua kilpailuun
verkkosivuilla (kilpailu.keskustakirjasto.fi.) olevalla
ilmoittautumislomakkeella.

Ensimmäisen vaiheen ehdotuksista tuomaristo valitsee
toiseen vaiheeseen jatkokehitettäväksi 6-8 parhaaksi
arvioimaansa kilpailuehdotusta (ks. kpl 1.4).

Mikäli kilpailun ensimmäinen vaihe tuottaa muista
ehdotuksista selkeästi parhaana erottuvan ehdotuksen
sitä, että toisen vaiheen järjestäminen ei ole tarkoi-
tuksenmukaista, tuomaristo voi päättää, että kilpailun
toista vaihetta ei järjestetä (ks. kpl 1.7).

1.3 Osanotto-oikeus

Kilpailuun ovat oikeutettuja osallistumaan kaikki kelpoisuusehdot täyttävät työryhmät.

Kilpailun 1. vaiheessa työryhmissä on oltava ainakin:

- Henkilö, jolla on oikeus harjoittaa arkkitehdin ammattia siinä maassa, jossa tutkinto on suoritettu tai siinä maassa, jossa harjoittaa ammattia
- Energiatekninen asiantuntija

Kilpailun 2. vaiheeseen valittavissa työryhmissä on lisäksi oltava:

- Toteutussuunnittelukokemusta omaava arkkitehti
- Rakennesuunnittelija
- Paikallinen yhteyshenkilö (Suomen lait, asetukset, määräykset ja normit sekä olosuhteet tunteva arkkitehti)

Mikäli 2. vaihetta ei järjestettäisi, mahdollisen jatkotoimaksiannon saavaa työryhmää koskevat 2. vaiheeseen valittaville asetetut kelpoisuusehdot ilman rakennesuunnittelijaa koskevaa vaatimusta.

Ks. ilmoittautumisohjeet sekä tarkemmat osanotto-oikeutta koskevat kelpoisuusehdot kilpailun verkkosivuilla osoitteessa kilpailu.keskustakirjasto.fi.

1.4 Kilpailuehdotusten arviointi

Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet 1. ja 2. vaiheissa on esitetty luvussa 4.

Arvioinnin suorittaa tuomaristo, johon kuuluvat:

Helsingin kaupungin edustajina

- Tuula Haatainen, VM, apulaiskaupunginjohtaja, pj
- Maija Berndtson, FM, kirjastotoimen johtaja, kaupunginkirjasto
- Tuomas Rajajärvi, arkkitehti, virastopäällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto
- Irmeli Grundström, arkkitehti, hankepäällikkö, kiinteistövirasto
- Jarek Kurnitski, TkT, johtava asiantuntija, Sitran Energiaohjelma
- Tuuli Mattelmäki, TaT, vanhempi tutkija, teollinen muotoilu, Aalto-yliopisto
- Mauri Ylä-Kotola, FT, professori, Lapin yliopiston rehtori

Opetus- ja kulttuuriministeriön edustajana

- Riitta Kaivosoja, varatuomari, ylijohtaja

Suomen Arkkitehtiliiton SAFA:n nimeäminä edustajina:

- Vesa Oiva, arkkitehti SAFA
- Käpy Paavilainen, arkkitehti SAFA

Puolet tuomariston jäsenistä on ammattijäseniä (henkilö, jolla on sama tai vastaava pätevyys kuin mitä kilpailuun osallistuvilta vaaditaan). Mikäli tuomaristo ei pääse yksimielisyyteen, kilpailu ratkaistaan äänestämällä. Tällöin kullakin tuomariston jäsenellä on yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee. Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kilpailusääntöjen mukaan äänten enemmistön tulisi olla ammattijäsenillä, mitä tuomariston kokoonpano ei noudata.

Tuomariston ulkopuolisiksi, kansainvälisiksi asiantuntijoiksi on nimetty arkkitehti Kjetil T.Thorsen (arkkitehtitoimisto Snøhettan johtaja) sekä kirjastoalan asiantuntija Rolf Hapel (Aarhusin kirjaston johtaja). Lisäksi tuomaristo tulee kuulemaan ainakin kustannusasiantuntijaa (laajuus- ja kustannusvertailut) sekä tarpeen mukaan teknisiä asiantuntijoita (energia- ja materiaalitehokkuus, tekninen toteuttamiskelpoisuus, palotekniset asiat ja akustiikka). Tuomaristolla on oikeus käyttää myös muita ulkopuolisia asiantuntijoita ehdotuksia arvioidessaan. Ulkopuoliset asiantuntijat eivät osallistu päätöksentekoon.

Tuomaristo nimeää työskentelynsä tueksi valmistelevan työryhmän, jossa on sekä tuomariston jäseniä että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Molempien kilpailuvaiheiden arvostelun alkaessa kilpailuehdotukset asetetaan julkisesti nähtäville, kilpailun toisessa vaiheessa myös sähköisesti kilpailun verkkosivuille. Ainakin kilpailun toisessa vaiheessa kansalaisille annetaan ehdotusten kommentointimahdollisuus. Yleisöpalautteesta ja keskusteluista laaditaan yhteenveto, joka toimitetaan tuomaristolle tiedoksi.

Tuomariston sihteereinä toimivat johtava suunnittelija Hanna Aaltonen, kaupunginkirjasto, hankesuunnittelupäällikkö Kimmo Tähtinen, Helsingin kaupungin rakennusvirasto sekä hankekehitysasiantuntija, arkkitehti Päivi Etelämäki, Pöyry Finland Oy. Sihteerit eivät osallistu kilpailun arvosteluun.

Kilpailuhankkeen asiantuntijana ja koordinoijana yhteistyössä järjestäjän kanssa toimii Päivi Etelämäki, Pöyry Finland Oy.

1.5 Kilpailun säännöt

Kilpailussa noudatetaan Suomen lakia, tätä kilpailuohjelmaa sekä Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) ja Architect's Council of Europe'n (ACE) kilpailusääntöjen periaatteita. Mahdollisissa ristiriitatapauksissa sääntöjen soveltamisjärjestys on seuraava:

1. Suomen lait
2. Tämä kilpailuohjelma
3. SAFA:n kilpailusääntöjen periaatteet
4. ACE:n kilpailusääntöjen periaatteet

1.6 Kilpailukieli

Kilpailuasiakirjat ovat saatavissa suomeksi ja englanniksi. Suomenkieliset kilpailuasiakirjat ovat alkupeittäisiä ja ensisijaisesti noudatettavia englanninkielisiin käännöksiin nähden.

Kilpailua koskevat kysymykset voi esittää suomeksi tai englanniksi. Kilpailun aloitusseminaari sekä vastaukset kilpailua koskeviin kysymyksiin ovat englanninkielisiä (ks. kpl 2.2 ja 2.3).

Kilpailuun ilmoittautumiseen liittyvät asiakirjat sekä kilpailuehdotukset on laadittava suomen tai englannin kielellä. Selostukset on laadittava englanniksi, ks. luku 5.

1.7 Palkinnot

Kullekin 2. vaiheeseen valitulle, kilpailuohjelman sekä jatkokehittelyohjeiden mukaisen, tuomariston hyväksymän kilpailuehdotuksen 2. vaiheessa laatineelle työryhmälle maksetaan 25.000 €.

Tämän lisäksi jaetaan

1. palkinto 50.000 €
 2. palkinto 37.500 €
 3. palkinto 25.000 €
-

Palkinnot (yhteensä 262.500 – 312.500 €) maksetaan kilpailun 2. vaiheen ratkettua.

Mikäli tuomaristo päättää, että kilpailun 2. vaihetta ei järjestetä, kilpailun 1. vaiheen ratkettua maksetaan yllämainitut 1., 2. ja 3. palkinnot (yhteensä 112.500 €). Tuomaristo voi yksimielisellä päätöksellä jakaa palkintoihin varatun summan toisinkin SAFA:n kilpailusääntöjen edellyttämällä tavalla. Lisäksi tuomaristo voi halutessaan jakaa kunniamainintoja.

Palkinnoille on haettu verovapautta ja ne maksetaan SAFA:n kautta.

1.8 Kilpailun aikataulu

Kilpailun ensimmäisen vaiheen kilpailuaika on 5.1.2012 – 16.4.2012.

Jatkoon valittavien työryhmien yhteyshenkilöille ilmoitetaan kilpailun 2. vaiheeseen valituksi tulemisesta arviolta syyskuussa 2012. Samalla työryhmiä pyydetään toimittamaan täydentävät dokumentit 2. vaiheen kelpoisuusehtojen täyttymisen osoittamiseksi.

Tuomaristo julkistaa kilpailun verkkosivuilla jatkoon valittavat ehdotukset ja näiden jatkosuunnitteluohjeet arviolta syys-/lokakuussa 2012.

Välittömästi tämän jälkeen käynnistyy 3-4 kuukauden pituinen kilpailun toinen vaihe jatkoon valituille kilpailijoille.

Tuomaristo pyrkii ratkaisemaan kilpailun toisen vaiheen keväällä 2013 siten, että kilpailun tulokset ovat julkistettavissa kesäkuussa 2013.

2 Kilpailutekniset tiedot

2 Kilpailutekniset tiedot

2.1 Kilpailun ohjelma-asiakirjat

Tämä kilpailuohjelma seuraavine liitteineen:

Rakennuspaikkaa koskeva aineisto

NYKYTILANNE

1. Pohjakartta, johon on merkitty kilpailualueen rajaus
2. Viistoilmakuvia sekä valokuvia alueen olemassa olevista rakennuksista
3. Otteita olemassa olevien naapurirakennusten piirustuksista

SUUNNITTELUTILANNE

4. Otteita aluetta koskevista asemakaavakartoista ja niiden määräyksistä sekä suunnitelmia havainnollistavaa kuva-aineistoa
5. Kaupunkirakennokuva 1:2000 pdf, dwg (huom. 1.2.2012 tämä korvataan uudella, naapurikortteleiden suunnittelutilanteen osalta päivitettyllä kuvalla)
6. Liikennesuunnitelma
7. Töölönlahdenkadun katusuunnitelmat
8. Keskustatunnelin suunnitteluaineistoa
9. Yleisten alueiden suunnitelma (koontipiirustus ja havainnekuvia)
10. Rakennettavuus selvitys
11. Lähiympäristöön suunniteltujen rakennusten suunnitelmat
12. Töölönlahden 3D-malli dgn, dgw
13. Pysäytyskuva Finlandiapuiston virtuaalimallista, pohja vaadittavalle asiakirjalle 5
14. Kirjaston sijaintia havainnollistava virtuaalimalli Finlandiapuistosta sekä mallin käyttöohjeet (linkki kilpailun verkkosivuilla)

Keskustakirjastoa koskeva aineisto

15. Keskustakirjaston aineisto ja sen tilantarve
16. Keskustakirjaston toimintoja (kuvaliite)
17. Taustatietoa keskustakirjastohankkeesta
 - <http://keskustakirjasto.fi/hanke/dokumentit>
 - Metropolin sykkivä sydän – raportti (linkki kilpailun verkkosivuilla)

Ekotehokkuutta koskeva aineisto

18. Teknisen selostuksen pohja
19. Energiatehokkuus
 - Englanninkielinen kooste RakMK D3 (2012) määräyksistä
 - Energiatehokkuuden lähtötiedot ja laskentaohje
 - Kilpailun 2. vaihetta koskeva energiategokkuuden tuloslomake
20. Sisäilmastotavoitteet
21. Materiaalitehokkuuden laskentaohje ja kilpailun 2. vaihetta koskeva tuloslomake

Kilpailuasiakirjat ovat ladattavissa kilpailun verkkosivuilta kilpailu.keskustakirjasto.fi 5.1.2012 alkaen. Kilpailuohjelma sekä rakennuspaikan pohjakartta ovat kaikkien saatavissa. Muun liiteaineiston lataaminen edellyttää salasanaa, joka toimitetaan kilpailuun ilmoittautuneille (ks. ilmoittautumisohjeet kilpailu.keskustakirjasto.fi).

Kilpailun verkkosivujen välityksellä julkaistaan kaikki kilpailuun liittyvä tieto.

Kilpailuohjelma liiteasiakirjoineen on kilpailun järjestäjien, tuomariston sekä SAFA:n kilpailutoimikunnan tarkastama ja hyväksymä.

2.2 Kilpailun aloitusseminaari

Kilpailijoille järjestetään aamupäivällä 20.1.2012 seminaari (englanninkielinen), jossa esitellään kilpailutehtävää, sen taustaa ja tavoitteita. Seminaari järjestetään Töölönlahden alueella, ja sen tarkka ajankohta, sijainti ja ohjelma on ilmoitettu kilpailun verkkosivuilla kilpailu.keskustakirjasto.fi.

Seminaarissa kilpailijat voivat esittää tuomaristolle ja asiantuntijoille kilpailutehtävää koskevia kysymyksiä. Halukkailla on myös mahdollisuus tutustua kilpailualueeseen. Videokooste seminaarin esityksistä sekä siellä käydystä keskustelusta tullaan julkaisemaan kilpailun verkkosivuilla.

2.3 Kilpailua koskevat kysymykset

Kilpailijoilla on mahdollisuus tehdä tuomaristolle kilpailua koskevia kysymyksiä tai pyytää lisätietoja edellä mainitussa kilpailun aloitusseminaarissa ja sen jälkeen kilpailun verkkosivujen kautta 12.3.2012 asti.

Kilpailun verkkosivujen kautta toimitetut kysymykset käsitellään nimettöminä. Niihin vastataan vähintään kahdessa erässä siten, että ensimmäisessä erässä vastataan 13.2.2012 mennessä ja toisessa erässä 12.3.2012 mennessä saapuneisiin kysymyksiin. Kysymykset ja tuomariston hyväksymät vastaukset julkaistaan kilpailun verkkosivuilla mahdollisimman nopeasti.

2.4 2. vaiheeseen valittujen kilpailuehdotusten julkaisu

Kilpailun 2. vaiheen käynnistymisen yhteydessä julkaistaan 2. vaiheeseen valittujen ehdotusten nimimerkit sekä kustakin ehdotuksesta yksi ulkoperspektiivikuva.

2.5 Kilpailun ratkaiseminen, tulosten julkistaminen ja kilpailuehdotusten näytteillepano

Kilpailun 2. vaihe pyritään ratkaisemaan huhti-/toukokuussa 2013. Kilpailun tuloksesta annetaan välittömästi tieto palkittujen ehdotusten tekijöille ja ratkaisemisesta muille jatkoon valittujen ehdotusten tekijöille.

Kilpailun tulos julkistetaan erikseen järjestettävässä julkistamistilaisuudessa. Lisäksi se julkaistaan ainakin kilpailun verkkosivuilla ja Suomen Arkkitehtiiliiton verkkosivuilla (www.safa.fi).

Ainakin 2. vaiheeseen valitut kilpailuehdotukset sekä arvostelupöytäkirja asetetaan kilpailun jälkeen näytteille erikseen ilmoitettavalla tavalla.

**KNOW
YOUR
RIGHTS**

2.6 Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen

Tuomaristo tekee suosituksen jatkotoimenpiteiksi kilpailun tuloksen perusteella. Jatkosuunnittelutoimeksianto (arkkitehtisuunnittelu sekä energiatekninen suunnittelu) on tarkoitus antaa voittaneen ehdotuksen tekijöille, mikäli Helsingin kaupunki tekee tarvittavat hankkeen jatkosuunnittelua ja toteutusta koskevat päätökset. Tällöin jatkotoimeksianto tehdään hankintalain 27§ 7 momentin (suorahankinta) mukaan. Päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja työn sisällöstä tekee Helsingin kaupunki. Jatkosuunnittelutoimeksiannon palkkio tulee olemaan Helsingin kaupungin tilakeskuksen yleisen palkkiotason mukainen viitekohteiden mukaan. Jatkosuunnittelussa projektikielenä on ensisijaisesti suomi.

Tavoitteena on, että keskustakirjastosta tulee Suomen itsenäisyyden 100-vuotismerkkivuoden juhlanhanke. Rakennuksen valmistuminen juhluvuodeksi 2017 edellyttää jatkosuunnittelun käynnistymistä mahdollisimman pian kilpailun tulosten julkistamisen jälkeen.

2.7 Kilpailuehdotusten vakuuttaminen

Kilpailun järjestäjä ei vakuuta kilpailuehdotuksia.

2.8 Kilpailuehdotusten palautus

Kilpailuehdotuksia ei palauteta. Ehdotukset, joita ei valittu jatkoon ovat noudettavissa kilpailun järjestäjältä noin kahden viikon ajan kilpailun tulosten julkistamisen jälkeen, arvioidusti heinä-/elokuussa 2013.

Noutamisajankohta ja -ohjeet ilmoitetaan kilpailun verkkosivuilla hyvissä ajoin ennen kyseistä ajankohtaa.

2.9 Kilpailuehdotusten käyttö- ja julkaisuoikeus

Helsingin kaupungilla on oikeus käyttää ja julkaista jatkoon valittujen kilpailuehdotusten aiheita ja materiaalia Suomen tekijänoikeuslain mukaisesti.

Mahdollisen toimeksiannon saaneilla suunnittelijoilla on oikeus käyttää jatkoon valittujen ehdotusten aiheita ja ideoita Suomen tekijänoikeuslain mukaisesti. Suunnitelmien tekijänoikeus säilyy ehdotuksen tekijällä.

Helsingin kaupungilla ja Suomen Arkkitehtiliitolla on jatkoon valittujen kilpailuehdotusten julkaisuoikeus. Ehdotusten materiaalin julkaisun yhteydessä (tulosten julkistamisen jälkeen) mainitaan aina kyseisen ehdotuksen tekijä.

3 Kilpailutehtävä ja suunnitteluohjeet

KILPAILUALUE

© Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2011

Lauttasaarenselkä
Drumsöfjärden

©Kaupunkimittausosasto, City Survey Division, Helsinki

Susisaari
Vargön

3 Kilpailutehtävä ja suunnitteluohjeet

3.1 Kilpailun taustaa

Uudenlaisen kirjaston tarve Helsingin keskustaan ajankohtaistui jo 1990-luvulla Kamppi – Töölönlahti –alueen kehittämisen yhteydessä. Julkisessa keskustelussa tuli tuolloin esiin laajojen kansalaispiirien näkemys, että Helsingistä puuttuu kaupungin keskustan mittasuhteisiin sopiva kirjasto, suomalaisille merkityksellisen lukemiskulttuurin ja kirjallisuuden paikka.

Uuden keskustakirjaston tarve perustuu yhtäältä Helsingin kaupungin strategian periaatteisiin kaupunkilaisten hyvinvoinnin, kaupunkirakenteen ja kilpailukyvyyn kehittämisestä ja toisaalta kirjastotoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin. Uusi keskustakirjasto tukee kaupungin strategiaohjelmassa asetettuja tavoitteita. Se vahvistaa oppimista, osaamista, sivistystä ja kulttuuria hyvinvoinnin ja kilpailukyvyyn perustana. Lisäksi se vahvistaa käyttäjälähtöisiä innovaatioympäristöjä ja omia palveluja yhteistyössä yritysten ja käyttäjien kanssa osallistavan tuotekehittelymallin, ns. "Living Lab" – toimintamallin mukaisesti. Keskustakirjasto lisää ja monipuolistaa Helsingin keskustan elinvoimaa sekä elävöittää ja monimuotoistaa Töölönlahden alueelle muodostuvaa uutta urbaania ympäristöä.

Kaupunginjohtaja asetti vuonna 2006 "keskustakirjastotyöryhmän" selvittämään kirjaston ja uusimpien tieto- sekä viestintäpalvelujen ympärille rakentuvan, suomalaista huippuosaamista esille tuovan kulttuuri-keskuksen toteuttamismahdollisuuksia. Työryhmä jätti v. 2007 väliraportin, jossa käsiteltiin sijoituspaikka-, rahoitus- ja kumppanuusvaihtoehtoja sekä esitettiin "Keskustakirjasto-kulttuuritalokonseptin" ideoiden tarkempaa selvittämistä. Hankkeen selvityshenkilöksi nimetty Mikko Leisti ehdotti 2008 julkistetussa raportissaan "Metropolin sykkivä sydän" uudenlaista,

kirjaston ja kumppanuustilojen muodostamaa, laajuudeltaan 25.000 m² suuruista "tiedon, taitojen ja tarinoiden kohtaamispaikkaa".

Keskustakirjastotyöryhmä jatkoi hankkeen edistämistä selvittämällä rakentamisen reunaehdoja ja sijaintipaikkavaihtoehtoja. Uuden kirjaston sijaintipaikaksi valikoitui Töölönlahden kortteli 2014. Kirjastosta laadittiin alustava hankesuunnitelma (29.4.2010), jossa kirjaston tilaohjelman laajuus oli korttelin rakennusoi-keuden sallimiin puitteisiin sovitettu 10.000 ohm².

Kaupunginjohtaja päätti keskustakirjastotyöryhmän esityksestä 28.9.2011, että uudesta keskustakirjastosta järjestetään kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu.

Kilpailu on osa World Design Capital Helsinki 2012 –ohjelmaa.

3.2 Toiminnalliset tavoitteet

3.2.1 Helsingin kaupunginkirjaston toiminnan perusteet

Kirjastotoiminta on Suomessa lakisääteistä. Kirjastolain mukaan kirjaston perustehtäviin kuuluu edistää ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen sekä jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Helsingin kaupunginkirjasto on yleinen kirjasto ja osa globaalia kirjastojen verkkoa. Yleisen kirjaston toiminnan lähtökohtana ovat alusta asti olleet käyttäjien vapaus ja tasa-arvo, avoimuus sekä omatoimisen kansalaisen itsensä kehittämisen tarve. Kirjaston perimmäinen tarkoitus on tukea aktiivista kansalai-

suutta ja sen edellyttämiä taitoja sekä tarjota ihmisille mahdollisuus luotettavaan tietoon ja virkistymiseen. Lisäksi yleisen kirjaston – public library – aatteeseen on jo varhain kuulunut ajatus kirjastosta monipuolisena sanataiteen ja muiden taiteenalojen keskuksena.

Kaupunginkirjaston arvot ovat asiakaslähtöisyys, luottamuksellisuus, luovuus, moniarvoisuus, moniulotteisuus, taloudellisuus ja tasa-arvo. Arvoissa on otettu huomioon kirjastolain henki sekä perustuslaissa ilmaistuihin sivistyksellisten oikeuksien periaate, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeitensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Kirjaston peruspalvelut ovat maksuttomia ja vapaasti kaikkien käytettävissä.

Kaupunginkirjaston visiossa kirjasto on ideoiden ja ajatusten rikastamo, jossa tietoja, taitoja ja tarinoita jakamalla luomme yhdessä uutta kansalaisyhteiskuntaa. Kaupunginkirjasto pyrkii kaikessa toiminnassaan ilmentämään seuraavia piirteitä: Kirjasto on innostunut, kuunteleva, läsnä oleva, mutkaton ja asiansa osaava. Palvelu- ja tilasuunnittelua ohjaavan konseptikäsikirjan mukaan kirjaston palvelulupaus on:

”Oppaasi tiedon, tarinoiden ja henkisen virkistytymisen lähteelle

Kirjasto tarjoaa mainion oppaan tavoin sekä painavaa asiaa, kiehtovia tarinoita, inspiroivia ideoita että eväitä elämyksiin. Palvelut on aina puettu helposti hahmotettavaan ja mutkattoman selkeään muotoon. Juuri sinun tarpeisiisi, sinua kuunnellen”

Kirjaston perustehtävänä on

- välittää tuleville sukupolville kirjalliseen kulttuuriin sidottua perintöä
- tukea uuden tiedon ja kulttuurin luomista
- tarjota mahdollisuus henkiseen virkistytymiseen
- tukea omaehtoista oppimista
- organisoida tietoa
- tukea käyttäjälle merkityksellisen tiedon löytämistä ja soveltamista

3.2.2 Muutoksia kirjastotoiminnassa

Kirjastotoiminnassa on viime vuosina tapahtunut merkittävä sisäinen muutos, joka heijastelee ympäröivässä yhteiskunnassa tapahtuvaa, erityisen selvästi mediamaailmassa näkyvää teknistä ja kulttuurista muutosta.

Aineiston fyysinen muoto menettää merkitystään

Kirjastot eivät ole enää pelkästään kirjojen ja muun fyysisen median säilytykselle ja jakelulle omistettuja tiloja. NykYTEknologian kehittymisen myötä ne tarjoavat yhä monipuolisempia väyliä sivistyksen ja elämysten lähteille. Perinteisen fyysisen median (kirjat, lehdet, audiovisuaalinen aineisto) lisäksi aineistot ovat yhä useammin ”aineettomia”, paikasta riippumattomia (verkossa) tai hetkellisiä (esim. opetustilanteet, esitykset). Tarjonta on muuntuvaa ja elää ajan hermolla. Olennaista on sisältö, ei muoto.

Asiakaskunta monipuolistuu

Erilaiset perhekunnat, elämäntavat ja –tyylit sekä monikulttuurisuus lisääntyvät. Aktiivisten vanhusten osuus väestöstä kasvaa. Lapsiperheiden, nuorison ja vanhusten motiivit ja valmiudet kirjastossa asioimiseen ovat hyvinkin erilaisia. Lasten ja nuorten omaksuma digikulttuuri ja –viihde (kuten tv, pelit, sosiaaliset

verkkoyhteisöt) muodostaa haasteen kirjaston perinteisille toimintatavoille. Toisaalta se samalla korostaa kirjaston merkitystä lukemiseen ja kirjalliseen kulttuuriin sidotun perinnön välittäjänä.

Oppimis-, työskentely- ja vapaa-ajan ympäristöjen käsite laajenee

Asiakkaiden käyttäytyminen, opiskelu- ja työskentelytavat muuttuvat. Mobiiliteknologian ja virtuaalisten vuorovaikutusmahdollisuuksien ansiosta ihmiset voivat valita missä opiskelevat, työskentelevät tai nauttivat viihteestä. Kirjastoon tullaan yhä enemmän työskentelemään oman kannettavan tietokoneen kanssa ja käyttämään langatonta verkkoa.

Yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys kasvaa

Asiakkaiden yhdessä työskentelyn ja vuorovaikutuksen tarve lisääntyy. Hiljaisten alueiden ohella onkin enenevässä määrin tarvetta erilaisille ”puolihiljaisille” ryhmätyöskentelyn ja kokoontumisen mahdollistaville tiloille.

Kirjaston toiminta perustuu entistä enemmän verkostoitumiseen ja yhteistyöhön ulkopuolisten tahojen kanssa (esim. kaupungin muut organisaatiot, kansalaisjärjestöt, työväenopisto ja sidosryhmät).

Asiakkaiden omaehtoisen tekemisen tarve kasvaa

Asiakkaiden tarve luoda itse, julkaista ja osallistua lisääntyy. Samalla asiakkaiden rooli laajenee passiivisista median käyttäjistä aktiivisiksi toimijoiksi, osallistujiksi ja sisällön tuottajiksi.

Yhteiskunnallisen tasa-arvoisuuden tukemisen merkitys kasvaa

Kirjastotoiminnan erääksi keskeiseksi tavoitteeksi Suomessa on asetettu myös virtuaalisten ja vuorovai-
kutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittämisen edistäminen. Tällä pyritään

edistämään tasa-arvoisuutta kaventamalla kansalaisten välistä digitaalista kuilua ja ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä.

Paikallisuuden ja fyysisen kohtaamisen merkitys edelleen tärkeää

Digitaalikultuurin paikasta riippumattomista ja yksilöllisyyttä korostavista piirteistä huolimatta paikallisuus, fyysinen ympäristö ja fyysinen kohtaaminen ovat ihmisille edelleen tärkeitä. Ei-kaupallisena, avoimena julkisena tilana kirjastolla on enenevässä määrin merkitystä myös yhteisenä olo- ja työhuoneena.

Kirjaston palvelutarjonta monipuolistuu

Asiakkaat tarvitsevat yhä monipuolisempia palveluja, käyttävät kirjastoa monipuolisesti ja viiptyvät entistä pidempään. Kirjaston tarjonta laajentuu lopputuotteesta (esim. kirja) oppimisen ja tekemisen tiloiksi ja välineiksi, itseilmaisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksiksi (mm. verkkopalvelut, studiot, esitys-, kokoontumis- ja ryhmätyötilat). Kirjasto on käyttäjien tukena sekä sisällön löytämisessä että mediavälineiden käytössä. Henkilökunnan rooli muuttuu entistä aktiivisemmaksi ja näkyvämmäksi. Kirjasto on avoin kohtaamisen, oppimisen ja elämysten paikka, jossa tietoa saadaan, vaihdetaan sekä tuotetaan.

Uusi kirjasto tarjoaa rajapintoja käyttäjien ja mediasisällön välille. Tämä tapahtuu asiantuntevan henkilökunnan, aineiston jäsentelyn ja houkuttelevan esillepanon, ICT-varustuksen, oppimisen ja tekemisen tilojen, esitysten, näyttelyiden ja tapahtumien kautta. Kirjasto on ”käyttöliittymä” monipuoliseen ja moniaistiseen, aineelliseen ja aineettomaan mediasisältöön.

Läppärikerho, Lasipalatsin Kohtaamispaikka, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Shanghai Urban Planning Exhibition Center, Kiina

3.2.3 Uuden keskustakirjaston toiminnallinen suunnitelma

Keskustakirjasto toimintoinen on ihmisten ja ideoiden kohtaamispaikka ja siten vahva yhteiskuntaa uudistava voima. Se on demokraattisen yhteiskunnan yhteinen julkinen tila ja tasa-arvoisen yhteiskunnan tukipilari, joka turvaa jokaiselle yksilöllisen mahdollisuuden kehittyä ja osallistua.

Keskustakirjasto on Helsingin kaupunginkirjaston, valtakunnallisen yleisten kirjastojen keskuskirjaston osa, ja palvelee siten yleisesti kirjastotoiminnan kehittämistä Suomessa. Se on myös kaikkia helsinkiläisiä palveleva kirjasto, jossa perinteiseen kirjastotoimintaan yhdistyvät uudet palvelumuodot sekä myös kokeellista toimintaa. Keskustakirjasto tukee osaltaan monikulttuurisuutta mm. yhteistyöllä ulkopuolisten kumppaneiden kanssa ja rakennuksesta tulee myös eräänlainen Maailman talo.

Keskustakirjasto tulee olemaan sekä tiloiltaan että palveluiltaan metropolialueen suurin yleinen kirjasto. Sen kävijämääräksi on arvioitu keskimäärin 5000 kävijää päivittäin, noin 1,5 miljoonaa kävijää vuodessa. Kirjastolla on pitkät aukioloajat. Sen on suunniteltu olevan avoinna arkisin klo 8.00-22.00 sekä viikonloppuisin klo 10.00 – 22.00. Kirjojen palautus on mahdollista 24 h/vrk. On mahdollista, että tulevaisuudessa muillekin palveluille (esimerkiksi varausten nouto, lainaus) järjestetään ympärivuorokautinen aukiolo.

Keskeisten peruspalvelujen (aineistojen selaus ja lainaaminen) lisäksi kirjastossa on tarjolla kattavasti erikoispalveluja (tapahtumatilat sekä oppimisen ja tekemisen tilat), runsaasti oleskelutilaa sekä toimintaa tukevia oheispalveluja (kahvila ja ravintola).

Tapahtumat kirjastossa sekä ”palvelutilojen” (=oppimisen ja tekemisen tilat) käyttö- ja varaustilanne ovat nähtävissä kirjaston sähköisiltä näyttötauluilta. Osa palvelutiloista (esimerkiksi studiot, työpajat ja ryhmätyötilat) tulee varata etukäteen Internetissä tai kirjaston neuvontapisteestä. Osa tiloista (esimerkiksi ”oma toimisto”-alueen työpisteet) voi käyttää milloin vain tilan ollessa vapaana.

Uudessa kirjastossa toteutetaan tuotekehitys- ja tutkimushankkeita, joissa etsitään ja kehitetään tulevaisuuden kirjastoon parhaiten sopivia teknologisia ratkaisuja sekä uusia tapoja avata ja visualisoida julkaisujen kulttuurisia sisältöjä kansalaisille. Siellä hyödynnetään uusinta ICT-teknologiaa, ja se tulee olemaan ”huippuyksikkö” kaikilla kirjastotoiminnan osa-alueilla. Suunnittelussa pyritään varautumaan myös tulevaisuuteen – uusiin mediamuotoihin, joista tänä päivänä ei ole edes käsitystä.

Kohtaaminen ja tapahtumat

Keskustakirjastossa tapahtuu koko ajan. Monipuolisella kulttuuritarjonnallaan se lunastaa paikkansa alueen kulttuurirakennusten joukossa ympäristöään elävöittäen. Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetään kirjaston esitystiloiissa (elokuvateatteri, monitoimitila, stage ja lasten maailman esitystila) monenlaisia tilaisuuksia ja tapahtumia kuten lukusalonkeja, näyttelyitä, julkistamis- ja esittelytilaisuuksia sekä nuorten ja lasten tilaisuuksia. Esiintymistilat, esimerkiksi kohtausaulan stage, tarjoavat matalan kynnyksen esiintymisareenan aloitteleville taiteilijoille.

Rakennuksen näyttely- ja muut yleisötilat tarjoavat teknisesti monipuoliset ja korkeatasoiset puitteet monenlaisten hankkeiden ja projektien esittelyille sekä näyttelyille. Avoimet yleisötilat voivat toimia

”tapahtuma- ja kansalaistorina”, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden erilaisilla teknologioilla toteutettujen projektien näyttelytilana ja tapahtumien areenana. Myös kohtaamisaulaan periodiluonteisesti pystytettävät, kevytrakenteiset ”pop-up”-infopisteet mahdollistavat yhteistyökumppaneiden ajankohtaisten teemojen ja –hankkeiden, kaupungin palveluiden tai kansalaisjärjestöjen esittelyn.

Toiminta ja tapahtumat laajenevat myös ulkotiloihin. Makasiinipuistossa järjestetään kesäkautena esimerkiksi konsertteja ja katuteatteria.

Oheispalvelut

Rakennuksessa tarjotaan hengenravinnon lisäksi myös ruumiin ravintoa ja virkistystä. Siellä tulee olemaan ulkopuolisen toimijan ylläpitämä ruokaravintola ja erillinen kahvio. Yleisen saunan sijoittumismahdollisuutta rakennukseen tutkitaan. Lisäksi taloon on suunnitteilla kirjakauppa, josta voi ostaa kirjallisuutta mm. kirja kerrallaan tulosteena ja muita tarvikkeita.

Aineistot

Tarjolla on fyysistä mediaa; kirjoja, lehtiä, erilaisia av-tallenteita (nykyisin pääasiassa dvd-levyjä) sekä sähköisiä verkkoaineistoja, joita voi selata esimerkiksi digitaalisilta näyttöpinnoilta. Kirjastoon sijoitettava fyysinen aineisto tilantarpeineen on kuvattu kilpailuohjelman liitteessä.

Keskustakirjastosta tulee pääkaupunkiseudun suosituin palautus- ja varausten noutopiste. Sinne tulee ja sieltä lähtee suuria määriä myös muiden kirjastojen aineistoja. Aineiston kierto pyritään järjestämään mahdollisimman sujuvaksi, ja se perustuu pitkälti asiakkaiden itsepalveluun.

Aineiston lainaus tapahtuu aineistoalueella sijaitsevilla itsepalvelulainausautomaateilla. Varattu aineisto keskitetään kohtaamisaulan itsepalveluperiaatteella toimivalle varausten noutoalueelle, jossa se lainataan lainausautomaatilla.

Aineisto palautetaan joko kohtaamisaulan lajittelevaan itsepalvelupalautusautomaattiin tai kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella ulkoseinällä tai tuulikaapissa olevaan palautusautomaattiin. Keskustakirjastoon on kehitetty avoin palautuskonsepti, ”kirjabaari”. Siinä aulan itsepalvelupalautusautomaattiin palautettu aineisto jää muiden asiakkaiden nähtäville ja saataville, esimerkiksi liukuhihnalla kiertäen, ennen siirtoa käsittelytiloihin. Näin muille asiakkaille tarjotaan mahdollisuus lainata saman tien kirjastoon palautettua aineistoa riippumatta sen omistajakirjastosta. Samalla välttyään turhilta kuljetuksilta ja nopeutetaan kysytyimmän aineiston kiertoa.

Lapset ja perheet

Keskustakirjasto täydentää Helsingin keskustan niukkaa kulttuuritarjontaa lapsiperheille ollen koko perheen kirjasto. Se tarjoaa tekemistä ja kokemista kaiken ikäisille, ja useimmat tilat ovat kaikkien ikäryhmien käytettävissä. Siellä perhe voi yhdessä tehdä, etsiä, oppia ja nauttia.

Kirjastossa pyritään erityisesti tukemaan lasten tutkimisen ja löytämisen riemua ottaen samalla huomioon lasten eri ikävaiheet. Osa kirjastosta varataan lapsille suunnatuksi alueeksi, ”lasten maailmaksi”. Muiden tilojen osalta lähtökohta on, että toimintoja ei jaeta ikäkausittain perinteisiin aikuisten- ja lasten osastoihin, vaan lapsille ja aikuisille sopivia toimintoja pyritään yhdistämään ja lomittamaan. Esimerkiksi aineistoalueella voi olla liikuteltavia irtokalusteita, ”lasten kärryjä”,

jotka sisältävät puuhaa pienemmille. Näin vanhemmat voivat työskennellä säilyttäen samalla näköyhteyden lapseen.

Nuoret

Nuoret käyttävät koko kirjastoa. Kuitenkin nuorten erityistarpeet, kuten tarve ryhmäytymiseen, tarve tilojen muokkaamiseen kalustuksella sekä tarve äänekäiseenkin toimintaan muiden häiriintymättä, on kirjastossa otettu huomioon. Siellä on runsaasti puoli-hiljaisia, oleskelun ja ryhmätyöskentelyn mahdollistavia tiloja. Nuoret voivat työskennellä yhdessä tai yksin esimerkiksi kahvilassa tai "olohuoneissa". Yksi ryhmätyötiloista toimii "läksy-help"-tilana, johon nuoret voivat kokoontua tekemään yhdessä läksyjä ja jossa on mahdollisuus myös aikuisen apuun. Erityisesti nuorille on kohdistettu kirjaston pelihuone.

Oppiminen ja tekeminen

Uusi kirjasto tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja työskentelyyn. Kirjastosta löytyvät tilat ja välineet toimistotyöskentelyyn (työhuoneet ja "oma toimisto"). Lisäksi siellä on studioita, työpajoja ja opetustiloja mm. uusien viestintäteknologioiden ja -välineiden käyttöön sekä sisällön tuottamiseen. Kansalaisten käyttöön tarkoitettut kokous- ja ryhmätyötilat mahdollistavat monenlaisten ryhmien kokoontumisen.

Käyttäjillä on mahdollisuus omaehtoiseen julkaisu-toimintaan. Asiakkaat voivat tuottaa omia teoksiaan (kuten musiikkia, kuvia, tekstiä, multimediaa sekä näytelmiä ja esityksiä), julkaista niitä tietoverkoissa tai luovuttaa ne osaksi kirjaston aineistokokoelmaa. Tilojen, välineiden ja opastuksen tarjoamisen lisäksi kirjasto huolehtii julkaisujen järjestämisestä ja jakelusta toisille asiakkaille. Se tarjoaa kansalaisjärjestöjen, yhdistysten ja muiden ryhmien käyttöön monipuol-

isia julkaisukanavia (esimerkiksi paikalliset radio- ja tv-asemat sekä Internet) tiedon ja kulttuurin välittämiseen. Kirjasto toimii lähetystudiona, jossa tuotetaan kansalaismediaa. "Keskustakirjasto digitaalisesti" on tulevaisuuden visio alustasta, jossa käyttäjien luomasta digitaalisesta sisällöstä jalostuu uusia innovaatioita. Keskustakirjasto tukee aktiivista kansalaisuutta tarjoamalla asiakkaiden käyttöön ryhmätyö- ja kokoustiloja. Kokoustilojen videoneuvottelumahdollisuus tarjoaa niin yksilöille kuin ryhmille mahdollisuuden etäyhteydenpitoon ja osallistumiseen. Erilaiset yhdistykset, esimerkiksi asukas yhdistykset, voivat kokoontua tiloihin kehittämään ideoitaan. Yhdessä kokoustilassa voidaan käsitellä vaikkapa asuinalueen kehittämistä samalla kun toisessa on meneillään kurssi, jossa opiskellaan sanankäyttöä virtuaaliverkostoissa.

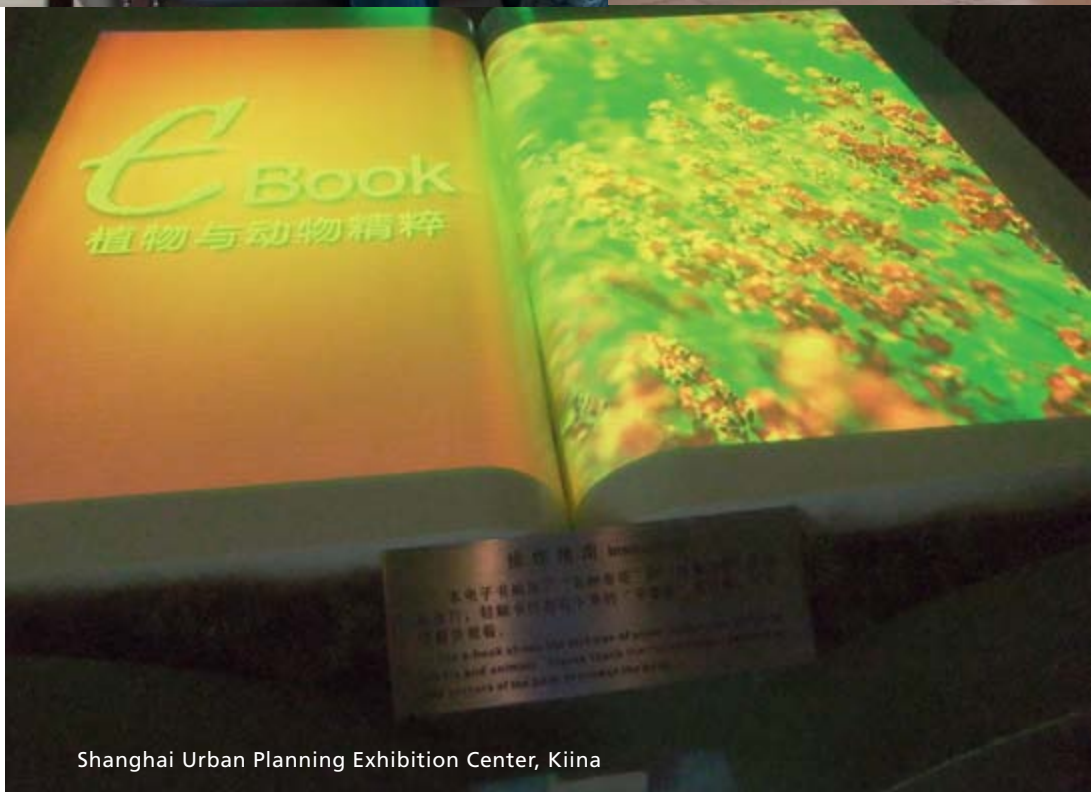
Kirjasto vastaa käyttäjien esiintuomaan rauhan ja hiljaisuuden tarpeeseen tarjoamalla myös mahdollisuuden rauhoittumiseen täysin hiljaisilla alueilla. Niissä voi keskittyä ajatustensa, tekemisensä, kulttuurin tai tiedon ääreen, joko yksin tai toisten seurassa.

3.2.4 Keskustakirjaston henkilökunnan työ ja tehtävät

Keskustakirjaston toiminta toteutetaan koko Helsingin kaupunginkirjastoverkoston yhteistyönä. Keskustakirjasto on kaupunginkirjaston henkilökunnan oppimiskeskus, josta tehtäväkierron kautta jaetaan uutta osaamista muualle verkkoon. Vastaavasti koko kirjastoverkoston henkilökunnan erityisosaamista hyödynnetään keskustakirjastossa.

Hjörningin kirjasto, Tanska.

Shanghai Urban Planning Exhibition Center, Kiina

Ei-kaupallinen, avoin julkinen tila – oppimisen, tapahtumien ja elämysten paikka

Sendain mediateekki, Japani

Aalto-Tongji Design Factory, Shanghai, Kiina

Amsterdamin yleinen kirjasto, Hollanti

Suomalainen sauna

Kirjastohenkilökuntaa tulee olemaan yhteensä noin 45. Tästä suurin osa, noin 37 henkilöä, on asiakaspalvelutehtävissä. Lisäksi rakennuksessa työskentelee noin 40 muiden alojen työntekijää: vahtimestarit, huoltohenkilöstö, logistiikan hoitajat, ravintolahenkilökunta ja yhteistyökumppaneiden henkilökunta. Henkilökunta työskentelee kolmessa vuorossa ja myös viikonloppuisin.

Kohtaamisaulan vastaanotto- ja neuvontapisteessä työskentelevät *vastaanottohenkilöt* ottavat vastaan asiakkaat sekä opastavat heitä oikean palvelun tai asian löytämisessä.

Kohtaamisaulan palvelupisteen *yleisöpalveluhenkilöt* hoitavat lainaustoimintoihin ja talon käyttöön liittyvän asiakaspalvelun (lainaus, palautus, kirjastokortit, maksut, tilojen varaukset jne.) sekä huolehtivat lainaus- ja palautusautomaateista.

Aktiivinen *salihenkilökunta* työskentelee aineistoalueella olevilla palvelu- ja neuvontapisteillä sekä jalkautuu aineistoalueelle asiakkaiden pariin. Se opastaa ja auttaa asiakkaita kaikenlaisissa ongelmissa sekä mm. huolehtii aineiston ja sisältöjen esillepanosta.

Sisältöasiantuntijat työskentelevät pääasiassa aineistoalueen palvelupisteillä (tietopalvelut). He ovat informaattikkoja, joilla on kirjallisuuden ja eri tiedonalojen ja informaatiovirtojen syvällistä tuntemusta.

Tapahtumakoordinaattorit / kulttuurituottajat tukevat osaltaan sisältöasiantuntijoiden työtä luomalla vuorovaikutteisia ja osallistavia tilaisuuksia ja näyttelyitä. Tapahtumia järjestetään sekä kirjaston toimesta että yhteistyökumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Tietotekniikka-asiantuntijat työskentelevät liikuteltavissa palvelupisteissä. He auttavat kaikkia asiakkaita vasta-alkajista pitkälle edistyneisiin tekniikan hyväksikäytössä. Apua tarvitaan sekä tietotekniikan alkeiden oppimisessa, omien kannettavien laitteiden käytössä, omien aineistojen digitoinnissa että lähes ammattimaisessa editointityössä. Tietotekniikka-asiantuntijat huolehtivat myös tilaisuuksien tekniikasta.

Liikkuvien palvelupisteiden yhteydessä työskentelevät *kirjaston pedagogit* vastaanottavat koululais- ja opiskelijaryhmiä ja ohjaavat heitä kulttuurin ja tiedonlähteiden etsinnässä. He ovat kaikkien kirjastoon tulevien lasten ja nuorten käytettävissä ja läsnä siellä missä lapset ja nuoret kokoontuvat, tekevät läksyjään ja etsivät tietoja. Lisäksi he opastavat ja ohjaavat maahanmuuttajia sekä eri-ikäisiä kansalaisia, mm. senioreita kirjastonkäyttöön ja tiedonhallinnan taitoihin.

Kirjaston hallinnossa toimivat *johtaja ja esimiehet*, yhteensä neljä henkilöä.

3.2.5 Yhteistyökumppanit

Keskustakirjaston toimintaan liittyy oleellisesti sekä periodiluonteinen että pysyvä yhteistyö ulkopuolisten kumppaneiden ja tapahtumajärjestäjien kanssa. Myös asiakkaat toimivat sisällöntuottajina ja tapahtumajärjestäjinä. Kirjasto tarjoaa ”alustan”; tilat ja välineet sekä tarvittaessa asiantuntemusta muiden järjestämille esityksille, tapahtumille ja tilaisuuksille.

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto (KAVA)

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston (KAVA) kanssa on alustavasti kaavailtu pysyvää yhteistyötä. KAVAn (entinen Suomen elokuva-arkisto)

perustehtävä on säilyttää kotimaista elokuva-, televisio- ja radiokulttuuria. Suunnitteilla on, että KAVA siirtäisi kirjaston elokuvateatterisaliin elokuvateatteritoimintansa, joka tällä hetkellä tapahtuu elokuvateatteri Orionissa. Kirjaston elokuvateatterisalissa esitettäisiin kolme elokuvaa illassa klassikoista art house –elokuvaan kuutena iltana viikossa. Lipunmyynti tapahtuisi aulan asiakaspalvelupisteiden yhteydessä. Lisäksi KAVA hyödyntäisi tarpeen mukaan myös kirjaston muita tiloja kuten esimerkiksi aula-, näyttely- sekä opetus- ja ryhmätyötiloja (tapahtumat, mediakasvatus, työpajat).

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Helsingin kulttuurikeskus on alustavasti suunnitellut siirtävänsä joitain kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan (www.caisa.fi) toimintoja (mm.esityksiä) keskustakirjaston tiloihin. Kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan tavoitteena on tukea monimuotoisen kaupungin kehittymistä edistämällä eri maista tulleiden ihmisten vuorovaikutusta, tukemalla etnisten vähemmistöjen omaehtoista kulttuurin harjoittamista ja antamalla tietoa erilaisista kulttuureista ja suomalaisesta yhteiskunnasta. Caisa järjestää konsertteja, ruokafestivaaleja, näyttelyitä, seminaareja, kursseja ja kerhoja sekä omaa, Ourvision-nimistä laulukilpailua. Caisassa toimii useita omia tuottajia, jotka suunnittelevat ja toteuttavat Caisan ohjelmaa ja Caisa toimii tiiviissä yhteistyössä eri järjestöjen ja organisaatioitten kanssa. Tarkoitus on, että Helsingin kulttuurikeskus vuokraisi kirjaston monitoimisalialia ja mahdollisesti myös muita tiloja Caisan käyttöön vaihtuvasti, tarpeen mukaan.

Aalto-yliopisto

Myös Aalto-yliopiston kanssa on käyty keskusteluja kirjaston tilojen vuokraamisesta tilapäisesti ja tarpeen mukaan. Aalto-yliopisto on teknillisten tieteiden, kauppatieteiden ja taideteollisen alan uusi monialainen tiede- ja taideyhteisö. Aalto-yliopisto voisi hyödyntää kirjaston tiloja yliopiston ja yleisön ”kohtaamis- ja vuorovaikutuspaikkana”. Kirjastossa voisi järjestää näyttelyitä (esimerkiksi projektien ja oppilastöiden esittely) sekä työpaja- (co-creation) ja kokoontumistoimintaa.

KILPAILUALUE

3.3 Asemakaavalliset ja kaupunkikuvalliset suunnitteluperiaatteet

3.3.1 Töölönlahden alueen suunnittelutilanne

Töölönlahden asemakaava

Töölönlahden asemakaava nro 10920 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.2.2002. Kortteli 2014 on siinä liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K). Korttelin yhteenlaskettu rakennusoikeus on 14 000 k-m², josta 800 k-m² on maanalaista kerrosalaa. Ensimmäinen kerros on varattava myymälä-, kahvila-, ravintola- ja muiksi asiakaspalvelutiloiksi.

Autopaikat on osoitettu yleiseen pysäköintilaitokseen ja korttelille on osoitettu maanalainen huoltoyhteys. Korttelin eteläosassa on maanalainen tila (ma/l), johon saadaan sijoittaa maanalainen liikennetunneli (Keskustunneli).

Töölönlahden eteläosan asemakaavan muutosluonnos

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 31.3.2011 Töölönlahden eteläosan asemakaavan muutosluonnoksen, joka mahdollistaa maanalaiden monitoimitilojen rakentamisen Töölönlahden eteläosan puisto- ja aukioalueille. Sisäänkäynti maanalaisiin tiloihin on luiskamaisen kävelykadun ja uusien puistopaviljonkien kautta.

Maanalaisen tilan kerrosala on 35 000 k-m² ja paviljonkipuiston 1500 k-m². Tila muodostaa yhdessä keskustakirjaston tontin nro 2014 kanssa kokonaisuuden.

Kaupunkirakenne ja ympäristö

Töölönlahden alue on Helsingin keskustan arvokkainta aluetta, jonka äärellä ovat merkittävät julkiset rakennukset

kuten Eduskuntatalo, Finlandia-talo, Kiasma, Musiikkitalo ja Helsingin rautatieasema.

Alue oli pitkään ratapihana. Rakentamisen ensimmäinen vaihe oli Kluuvin kaupunkirakenteen reunan eheyttäminen uudisrakennuksilla (Kiasma, Sanomatalo, Asemahotelli Holiday Inn sekä Elielinaukion linja-autoterminaali ja pysäköintilaitos).

Musiikkitalo on valmistunut toukokuussa 2011. Talossa on 1700-hengen konserttisali, useita pienempiä saleja ja Sibelius-Akatemian opiskelutilat (yhteensä 28 000 kem²).

Töölönlahden pysäköintilaitoksen rakentaminen on käynnissä ja se valmistuu vuonna 2012. Laitos tulee palvelemaan myös korttelia 2014. Junaliikenteen autolastausasema puretaan vuonna 2012 ja toiminta siirtyy Pasilaan.

Radanvarren liike- ja toimistokortteleiden toteutussuunnitelmat

Radanvarren eteläisimmän korttelin 2015 toteutussuunnittelu on käynnistymässä. Se sijaitsee kirjastokorttelin itäpuolella. Korttelin omistaa Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera. Toimistokerrosten pääkäyttäjäksi tulee KPMG Oy. Suunnitelma perustuu kutsukilpailuun, jonka tulos ratkesi marraskuussa 2011.

Kirjaston pohjoispuolelle radan varteen kortteliin 2016 valmistellaan UPM Kymmenen toimistotilojen rakentamista. Korttelin omistaa UPM. Suunnitelma perustuu kutsukilpailuun.

Tämän pohjoispuolella olevaan kortteliin 2017 rakennetaan parhaillaan Alma Median toimitiloja sekä asuntoja. Korttelin omistaa Etera. Suunnitelma perustuu kutsukilpailuun. Arkkitehtina on JKMM Oy.

Radanvarren pohjoisimmasta korttelista 2018 on järjestetty arkkitehtuurikilpailu, joka ratkaistiin marraskuussa 2011. Kortteliin tulee toimitiloja ja asuntoja. Korttelin omistaa Etera.

Korttelien suunnitelmat noudattavat asemakaavan periaatteita ja korkeusasemia. Niissä on otettu huomioon katutason tilojen toiminnallinen elävyys. Asemakaavan sallima asuminen on toteutettu kahdessa pohjoisimmassa korttelissa sijoittamalla asunnot niiden puiston puoleisiin rakennuksiin. Puiston puolelle on avattu asemakaavassa edellytetyjä yleisöä palvelevia kahvila- ja ravintolatiloja.

Lähiympäristön olemassa oleva, rakenteilla oleva ja suunnitteilla oleva rakennuskanta on kuvattu liitteessä.

Julkisten kaupunkitilojen toteutussuunnitelmat

Töölönlahden asemakaavan puistosuunnitelma ja rakennusryhmituksen periaate perustuvat kansainvälisen maisema-arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen Arkkitehtityöhuone Artto-Palo-Kaijansinkko-Rossi-Tikka -toimiston ehdotukseen "Secret Gardens". Parhailaan on käynnissä rakennusviraston teettämänä Töölönlahden yleisten alueiden (puistot, kadut, aukiot ja vesiaiheet) yleissuunnittelu sekä toteutussuunnittelu. Musiikkitalonpuisto ja Makasiinipuisto on toteutettu ensi vaiheessa tilapäisin järjestelyin. Töölönlahden julkiset tilat rakennetaan vaiheittain arviolta vuosina 2012-2017.

Liikenne

Töölönlahden liikenne on järjestetty Mannerheimintieltä Töölönlahdenkadun kautta. Kortteleiden 2014 - 15 välissä on nykyisin ramppi, joka johtaa Elielinaukion pysäköintilaitokseen ja huoltotiloihin.

Asemakaavassa on maanalainen varaus Keskustatunnelia varten. Sen ramppi sijoittuisi Töölönlahdenkadun nykyisen ajorampin paikalle, mutta ulottuisi pidemmälle pohjoiseen.

Alue on yleiskaavan mukaista kävelykeskustaa, joten jalankulku on pääasiallinen kulkumuoto. Pyöräily on toinen tärkeä kulkumuoto alueella. Pääpyörätiet sijoittuvat radan varteen ja Mannerheimintien varteen. Puiston länsiosan kautta kulkee pyörätieyhteys Keskuspuistosta keskusta. Entiseen satamaratakuiluun valmistuu merkittävä poikittaisreitti Baana vuoden 2012 kesäkuussa.

Parhailaan selvitetään mahdollisuuksia rakentaa ratapihan ylittävää siltaa kortteleiden pohjoispuolelle sekä ratapihan alittavaa pyöräilytunnelia nykyisen jalankulkutunnelin yhteyteen.

Pysäköinti ja huoltoliikenne

Aluetta palvelee kaksi yleistä pysäköintilaitosta: Elielin pysäköintilaitos (490 ap) ja Töölönlahden pysäköintilaitos (650 ap). Asemakaavan mukaan alueen huoltoliikenne järjestetään kortteliryhmäkohtaisesti kellaritiloihin. Kortteleiden väestönsuojatilat sijoittuvat Töölönlahden pysäköintilaitokseen.

3.3.2 Suunnittelualue

Töölönlahden alue on Helsingin keskustan arvokkainta aluetta, jonka äärellä ovat merkittävät julkiset ja symbolisesti merkittävät rakennukset kuten Eduskuntatalo, Finlandia-talo, Kansallismuseo, Kiasma ja Musiikkitalo. Töölönlahden maisematilaa rajaavat lisäksi Ooppera, Linnunlaulun huvila-alue, Tokoinranta ja Kaupunginteatteri, Siltasaari sekä Kaisaniemenpuisto. Rakennusten, julkisten kaupunkitilojen ja puistoalueiden

suunnitteluun kohdistuu alueen sijainnista johtuen poikkeuksellisen suuria kaupunkikuvallisia, maisemallisia ja toiminnallisia laatuvaatimuksia. Kaupunginvaltuusto edellytti asemakaavan hyväksymisen yhteydessä, että alueen jokaisesta rakennuksesta järjestetään arkkitehtuurikilpailu.

Keskustakirjasto suunnitellaan Töölönlahden kortteliin 2014 vastapäätä Eduskuntataloa. Kilpailualueen rajaus on esitetty pohjakartassa (liitteenä). Perustelluista syistä kilpailijat voivat hieman poiketa asemakaavan korttelin rajasta kuitenkin siten, että sen asemakaavan keskeiset suunnitteluperiaatteet, kaupunkikuvalliset tavoitteet ja puisto-alueen luonne säilyvät sekä rakennusta sivuavat jalankulku- ja pyöräily-yhteydet ovat sujuvia. Muutosten tulee olla sellaisia, ettei korttelin asemakaavaa tarvitse muuttaa.

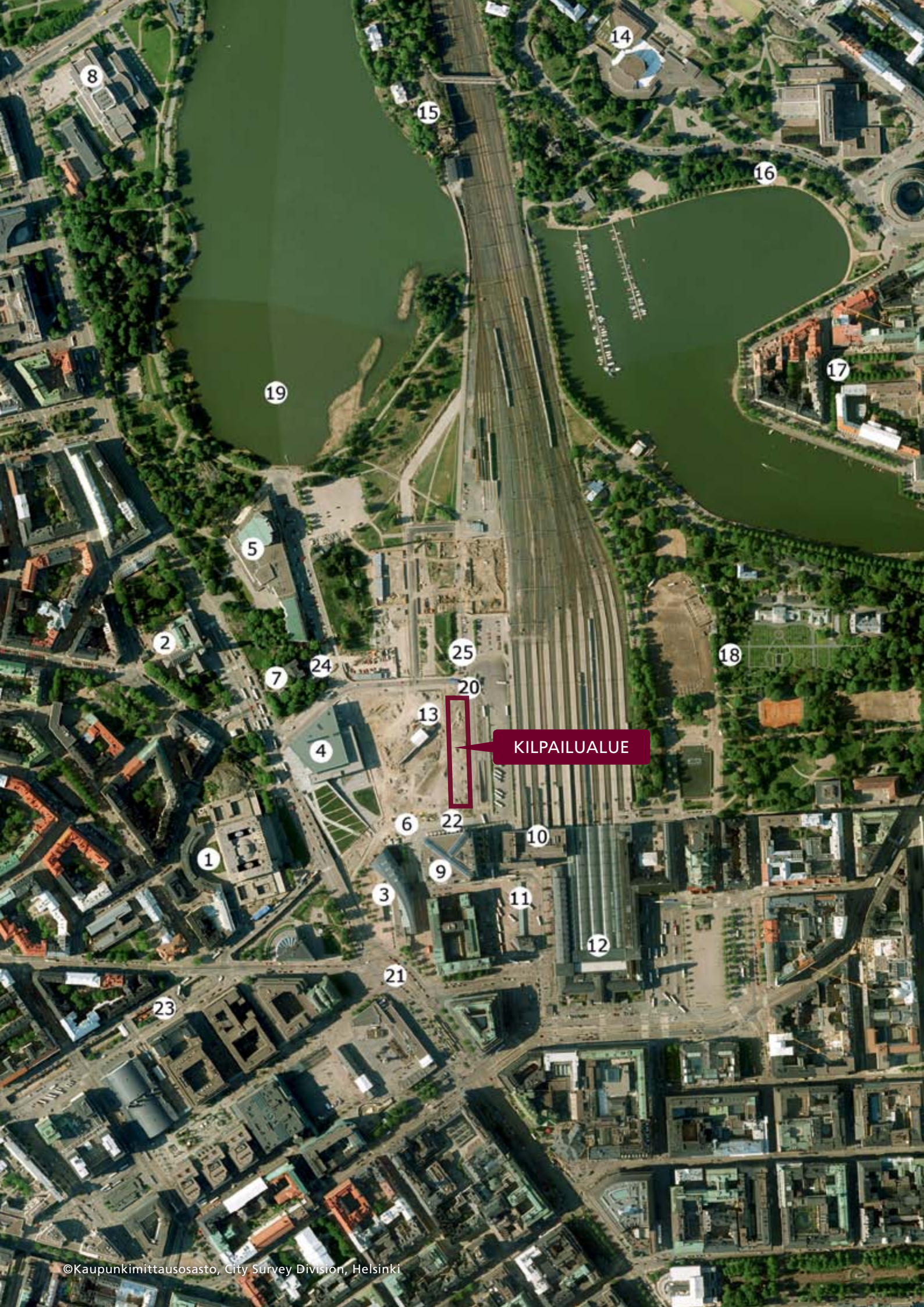
Kilpailijoiden tulee suunnitella kaupunkikuvallisesti vaativalle paikalle kaupunkirakenteeseen ja korttelikokonaisuuteen soveltuva kaupunkikuvallisesti, arkkitehtonisesti ja toiminnallisesti korkeatasoinen julkinen rakennus, keskustakirjasto. Keskustakirjastorakennus täydentää Töölönlahden kaupunkirakenteen sekä rajaa ja määrittää keskeisen julkisen kaupunkitilan ilmettä ja käyttöä. Rakennus tulee suunnitella sovittaen kaupunkirakenteeseen siten, että se on oikeassa suhteessa paikkaan sekä sitä ympäröiviin nykyisiin ja rakenteilla oleviin rakennuksiin. Keskustakirjastosta tulee uusi symbolirakennus nykyisten symbolisesti merkittävien rakennusten joukkoon.

Keskustakirjastorakennuksen suunnittelussa tulee noudattaa Töölönlahden asemakaavan mukaista kaupunkirakennetta ja keskeisiä suunnitteluperiaatteita. Kilpailijoiden tulee esittää oma tulkintansa

arkkitehtonisesti korkeatasoisesta Töölönlahden kokonaisuuteen sopivasta julkisesta rakennuksesta, joka ottaa huomioon paikan sijainnin ja näkyvyyden. Tulkinta tehdään korttelin 2014 asemakaavan määräyksien pohjalta ottaen huomioon, että paikalle tulee merkittävä julkinen rakennus asemakaavassa määriteltyjen liike- ja toimistorakennusten sijaan. Asemakaavan mukainen rakennusoikeus 14 000 k-m² on lähtökohtana korttelin suunnittelussa.

Asemakaavavaiheen jälkeen suunniteltu ja kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymä Töölönlahden maanalaisen monitoimitilan asemakaavaluonnos tulee myös ottaa huomioon korttelin suunnittelussa.

Töölönlahden asemakaava ja monitoimitilan asemakaavaluonnos sisältävät määräyksiä, ohjeita ja rajaehjoja kortteleiden, rakennusten, huoltoliikenteen, pysäköinnin, katujen ja julkisten tilojen suunnittelulle sekä rakennettavuudelle ja yhdyskuntateknisille ratkaisuille. Kilpailijoiden tulee perehtyä kilpailuohjelmassa ja liiteasiakirjoissa olevaan aineistoon Töölönlahden asemakaavan sekä maanalaisen monitoimitilan luonnoksen sisältöperiaatteista sekä kortteleiden ja julkisten tilojen suunnitelmista.

KILPAILUALUE

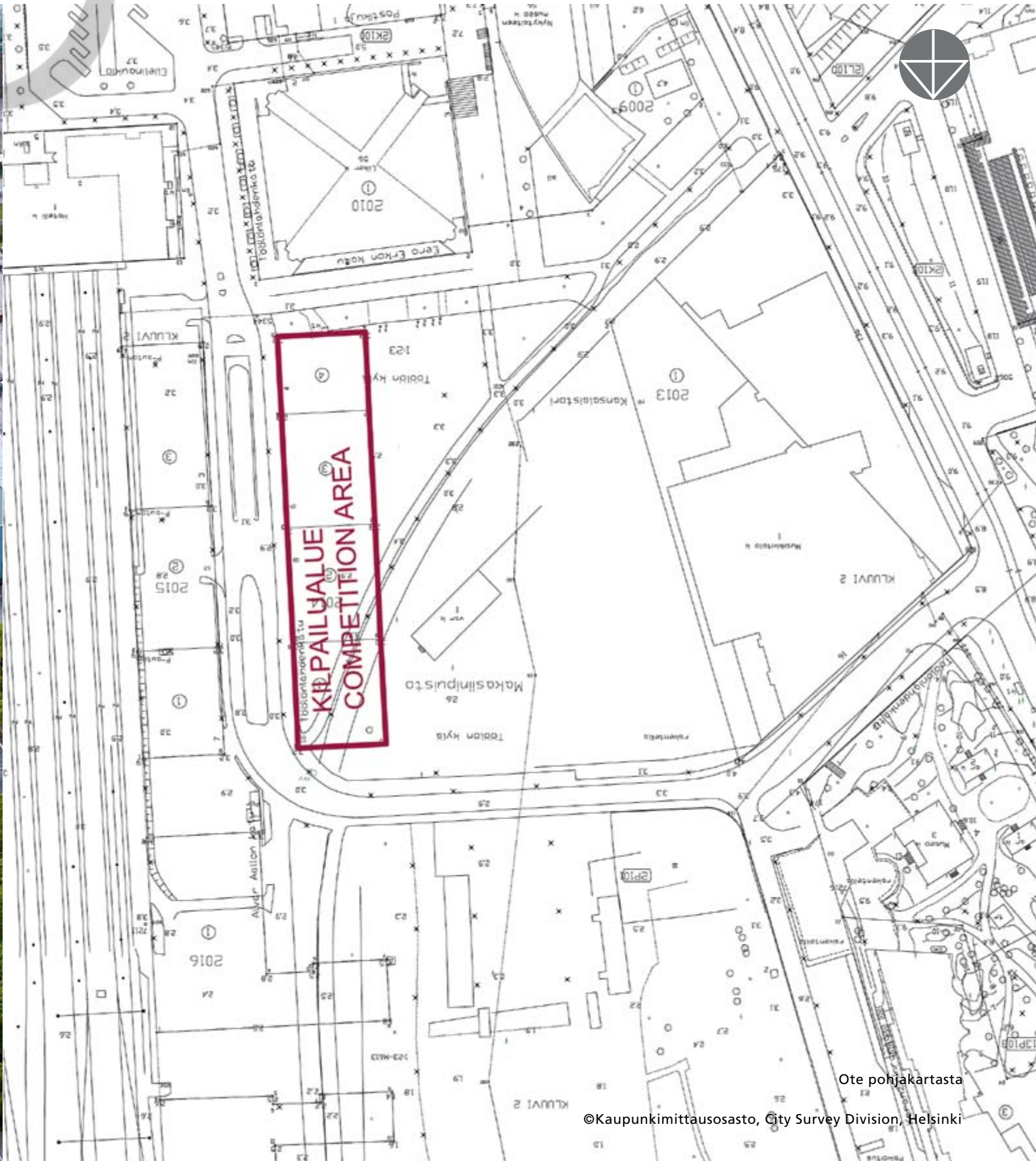

1. Eduskuntatalo	11. Elielinaukio	21. Mannerheimintie
2. Kansallismuseo	12. Rautatieasema	22. Eero Erkon katu
3. Nykytaiteen museo Kiasma	13. Makasiinirakennus (raunio) ja Makasiinipuisto	23. Baana, jalankulku- ja pyöräilyreitti
4. Helsingin musiikkitalo	14. Helsingin kaupunginteatteri	24. Töölönlahden pysäköintilaitos
5. Finlandia-talo, kongressi- ja tapahtumakeskus	15. Linnunlaulun huvila-alue	25. Alvar Aallon katu
6. Kansalaistori	16. Tokoinranta, puisto	
7. Hakasalmen huvila, museo	17. Siltasaaren kaupunginosa	
8. Suomen Kansallisooppera	18. Kaisaniemenpuisto	
9. Sanomatalo, mediakonsernin toimistotalo	19. Töölönlahti	
10. Asemahotelli Holiday Inn	20. Töölönlahdenkatu	

Viisioilmakuva nykytilanteesta

©Kaupunkimittausosasto, City Survey Division, Helsinki

KIIPAILUALUE
COMPETITION AREA

Ote pohjakartasta

©Kaupunkimittausosasto, City Survey Division, Helsinki

Töölönlahden asemakaava 2002, havainnekuva pohjoisesta.

Kaupunkirakennekuva 12.12.2011 (ote)

3.3.3 Korttelin sijainti pitkissä kaupunkinäkymissä ja kaupunkimaisemassa

Kilpailukorttelilla on poikkeuksellisen keskeinen ja näkyvä sijainti Eduskuntataloa vastapäätä. Kortteli rajaa Musiikkitalon, Kiasman ja Sanomatalon kanssa Töölönlahden eteläistä julkista kaupunkitilaa ja Kansalaistoria. Keskustakirjastorakennus on nähtävissä kaikista suunnista. Korttelin koko läntinen julkisivu näkyy kokonaisuutena ja pitkälle Mannerheimintielle, Eduskuntatalolle sekä Töölönlahden suuntaan. Myös pohjoisjulkisivu näkyy pitkälle Töölönlahdelle. Nämä näkökohdat tulee ottaa huomioon korttelin kaupunkikuvallisessa hahmossa sekä läntisen julkisivun käsittelyssä, massoitelussa ja korkeuksien porrastuksissa. Vastaavasti rakennuksesta avautuu pitkiä puisto- ja vesiaihenäköaloja. Kaikki julkisivut ovat keskusta-arkkitehtuurin tapaan pääjulkisivuja ja ne tulee suunnitella sen mukaisesti. Rakennuksella ei ole ”takapihaa” eikä ”takajulkisivua”. Arkkitehtonisessa hahmossa tulee ottaa huomioon, että rakennus on nähtävissä ja koettavissa kaikista suunnista sekä läheltä ja kaukaa.

3.3.4 Kortteli osana Töölönlahden asemakaavan kokonaissommitelmaa

Töölönlahden asemakaavan mukaan Mannerheimintien varren julkisten rakennusten ja radanvarren liike- ja toimistorakennusten välille sijoittuu julkisia kaupunkitiloja sekä puistoalueita kanava- ja vesiaiheineen. Sommitelman perusajatus on etelässä rakennusten rajautuminen ja pohjoisessa lomittuminen puistoon.

Töölönlahden vesi jatkuu etelään kanava-aiheena Finlandia-talon edustalla ja vesiaiheena Musiikkitalon edustalla. Puistoalue muodostuu pohjoisosan

tapahtumapuistosta ja erityyppisistä teemapuistoista sekä eteläosan kaupunkiaukiosta ja makasiinirakennusten puistosta.

Alue yhdistää kävelykeskustan julkiset kaupunkitilat Keskuspuistoon. Töölönlahden alueelle Sanomatalon toimistorakennuksen ja Asemahotellin pohjoispuolelle muodostuu viiden korttelin sarja, joista kaksi eteläisintä ja kolme pohjoisinta muodostavat omat sommitelmansa. Kortteleiden pohjakerroksen elävyys ja avautuminen viereisiin julkisiin tiloihin on asemakaavan keskeisiä tavoitteita.

Pohjoisimmat korttelit lomittuvat Alvar Aallon kadun ja julkisten tilojen kanssa tunnistettavasti samaan tapaan toistensa kanssa. Korttelit muodostavat Alvar Aallon kadulle porttiaihesarjan. Eteläosan kirjastokortteli ja radan varren kortteli rajaavat Töölönlahden katua Elielinaukiolta pohjoiseen. Alueelle muodostuu pitkiä näkymiä sekä etelästä Töölönlahdelle että poikittain rakennuskortteleiden väleistä Mannerheimintieltä Kaisaniemen suuntaan.

Asemakaavassa rakennuskorkeudet alenevat Sanomatalosta, Postitalosta ja Asemahotellista pohjoiseen mennessä. Keskustakirjastokorttelin ylin räystäs- ja kattokorkeus on +21.0-+25.0. Kirjastokorttelin viereisen radan varren korttelin 2015 korkeusasema vaihtelee + 25.0- +30.0. Korttelisuunnitelmissa radanvarren kolmen pohjoisen korttelin ylin räystäs- ja kattokorkeus on +25.4.

Korttelin rakennusmassan länsijulkisivu tulee jäsentää tai porrastaa paikalle soveltuvalle tavalla. Poikkeuksellisen merkittävästä ja näkyvästä sijainnista sekä rakennuksen korkeusasemasta johtuen vesikatolle ei saa sijoittaa ilmanvaihtokonehuoneita tai -rakenteita.

Ne on sijoitettava osaksi rakennuksen kokonaisuusmassoitte-
telua ja arkkitehtuuria. Asemakaavassa korttelin katolle
on toivottu kattoterassia.

Rakennusalan ylitykset ulokkeina aukoiden ja puiston
puolelle ovat mahdollisia. Seinälinjan muotoilu kortteli-
alueen sisällä on vapaammin kilpailijoiden esitettävissä.
Asemakaavan toimistokorttelille suunniteltu tonttijako,
massoja jakavat aukiot ja massoitte-
lun porrastukset
tulee käsittää ohjeellisina ja niitä voidaan tulkita uuden
käytön perusteella.

Kilpailijoiden tehtävä on ottaa huomioon muodostuva
kokonaisuus ja sovittaa kirjastorakennus kaupunkira-
kenteelliseen kokonaisuuteen.

3.3.5 Korttelin liittyminen lähiympäristöönsä

Korttelin länsipuolella noin tasossa +3.0 on Makasiini-
puisto ja Kansalaistori, jotka laskevat loivasti kohti
Musiikkitalon edustan kanava-aihetta. Korttelirivistön
aurinkoiselle länsipuolelle tulee puiston pääkävelyraitti
"promenaadi", jolle avataan sisäänkäyntejä kortte-
leista.

Asemakaavan määräyksen mukaan maantasoker-
rokseen tulee sijoittaa puiston käyttäjiä palvelevia
kahvila-, ravintola-, myymälä- ja muita vastaavia
asiakaspalvelutiloja. Korttelin länsiosa kohtaa puiston
pääraitin kahvila-ravintolan terassin välityksellä.

Keskustakirjaston toiminta, sisäänkäynnit ja toimin-
tojen avautuminen ulkotilaan määrittää myös korttelin
edustan julkista tilaa, jalankulkualueitten leveyttä ja ne
voidaan jatkossa ottaa huomioon Makasiinipuiston ja
muiden julkisten tilojen suunnittelussa.

Kaikki puistoon, katuun ja aukioihin avautuvat
alimman kerroksen julkisivut on käsiteltävä keskusta-
arkkitehtuurin tapaan ikkunajulkisivuina. Rakennuksen
ja julkisten tilojen liittymisestä johtuen rakennuksesta
avautuu monenlaisia kiinnostavia näkymiä lähiympä-
ristöönsä, mikä tulee ottaa huomioon suunnittelussa.
Luontevin pääsisäänkäynti jalankulkijoille olisi puiston
puolella rakennuksen eteläosassa, koska rakennukseen
tullaan keskustasta ja puistosta. Rakennukseen tullaan
myös pohjoisesta puiston kautta.

Korttelialueen etelä- ja pohjoispuolelle noin tasoon
+3.0 muodostuu sisäänkäynti- ja saattoaukiot. Sisään-
käyntiaukioita ei saa käyttää pysäköintialueena. Kortteli
rajautuu idässä Töölönlahdenkatuun noin tasolla
+2.7 (pohjoisosa) - +3.0 (eteläosa). Asemakaavan
mukaan korttelin itäseinustalla on noin 3 metriä leveä
ja riittävän korkea arkadiikäytävä, joka liittyy tasossa
viereiseen jalkakäytävään.

Korttelin liikennejärjestelyjä ja pysäköinti- tai huoltoliik-
kennetiloi-
ta ei saa sijoittaa puistoalueille. Puistojen sekä
katutilojen ja korttelialueiden keskinäiset rajat tulee
käsitellä keskusta-arkkitehtuurin tapaan selvärajaisina.

3.3.6 Korttelin liittyminen maanalaiseen monitoimitilaan

Töölönlahden eteläosan puisto- ja aukioalueille, Musiik-
kitalon ja korttelin 2014 väliin, on laadittu asema-
kaavan muutosluonnos, jossa on osoitettu maanalainen
rakennusala kulttuuri-, opetus-, näyttely-, kokous- sekä
ravintola- ja kahvilatoimintaa palvelevaa maanalaista
rakennusta varten.

Sisäänkäynti maanalaisiin tiloihin on luiskamaisen alas
laskevan kävelykadun kautta sekä puistopaviljonkien

kautta. Tilaan johdetaan luonnonvaloa luiskakadulle avautuvista julkisivuista sekä ylävaloa puistoalueelle sijoitettavien lasikatteiden kautta.

Maanalainen tila voi muodostaa korttelin 2014 kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Tiloista voi olla yhteydet viereisille korttelialueille. Maanalaisen monitoimitilan suunnitelmaluonnokset perustuvat neljään kerrokseen (lattiatasot -1.5, -5.5, -9.5 ja -13.5). Tilat ryhmittyvät valokatteiden alla olevien talvipuutarhojen ympärille sekä keskeisen luiskakävelykadun ympärille (alin korkeusasema on -9.5).

Asemakaavan mukaan kirjastorakennukseen voi rakentaa kolme kellarikerrosta. Kilpailijoiden tulee varautua keskustakirjastokorttelin liittymiseen maanalaisen monitoimitilan lattiatasoihin ainakin yhdessä kerroksessa sekä siihen, että toiminnat muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden.

Maanalainen monitoimitila ja siihen liittyvät modernit puistopaviljongit muuttavat jatkossa myös puistotilojen suunnitelmia.

Luonnoksen mukaisen maanalaisen tilan kerrosala on 35 000 k-m² ja paviljonkipuiston rakennusten 1500 k-m². Tila muodostaa yhdessä keskustakirjaston tontin nro 2014 kanssa 50 000 k-m:n kokonaisuuden.

3.3.7 Töölönlahden liikenne

Mannerheimintieltä on ajoyhteys kortteliin Töölönlahdenkadulta. Se rajaa kirjastokorttelia pohjois- ja itäpuolella. Yhteys mahdolliseen Keskustatunneliin on Töölönlahdenkadun eteläosasta. Töölönlahden alueelle on erittäin hyvät joukkoliikenneyhteydet junalla, metrolla, linja-autolla ja raitiovaunulla.

Alue on osa kävelykeskustaa. Asemakaavassa on korostettu alueen läpi johtavien jalankulun ja pyöräilyn reittejä sekä alueen autottomia, esteettömiä ja viihtyisiä jalankulun alueita ja olosuhteita. Jalankulun pääraitti puistossa on korttelin länsireunalla. Pääpyörätiet sijoittuvat korttelin itä- ja eteläpuolelle sekä rakennuksen länsipuolella Musiikkitalon edustalle.

3.3.8 Keskustatunneliin varautuminen korttelissa

Keskustatunneli alittaa korttelin 2014. Korttelien 2014 ja 2015 välissä Töölönlahdenkadun alapuolella on tunnelissa tasolla -3,1 eritasoliittymä, josta Keskustatunnelin liikenne pääsee ramppia pitkin ylös Töölönlahdenkadulle, Elielin pysäköintilaitokseen ja Sanomatalon huoltotiloihin. Vastaavasti tunneliin ajava liikenne pääsee kadulta itään ja länteen Keskustatunnelia pitkin. Ajorampit ovat korttelien kohdalla ja korkeustasoiltaan ne ovat välittömästi katualueen ja kortteleiden alapuolella.

Asemakaavan mukaan Keskustatunnelin linjauksen kohdalle kortteleiden eteläosaan ei saa rakentaa kellarireita.

Kortteleiden rakentamisesta ennen Keskustatunnelia on tehty Töölönlahden kortteleiden 2014 ja 2015 rakennettavuusselvitys (5.2.2009). Sen mukaan tunneli voidaan rakentaa keskustakirjastorakennuksen alle myöhemmin. Rakennus toteutetaan kantavalla alapohjalla siten, että se ei ulotu pilariperustuksia lukuun ottamatta tason +2,3 alapuolelle.

Poistoilma- ja tuloilmareitit toteutetaan kalliotunnelina, jolloin niistä ei tule muita vaikutuksia tunneliin

päälle tuleviin rakennuksiin kuin ylostulokohdille sijoituvat ilmanvaihtokuilut ja poistumistiet.

Keskustatunnelin ja sen liittymien ilmanvaihtoa varten kortteliin 2014 tulee sijoittaa poistoilma- ja raitisilma-kuilut kumpikin alaltaan noin 20 m². Lisäksi Keskustatunnelista on varattava porrasyhteys kortteliin 2014. Porrasyhteys maan päälle tulee tehdä ympäristöön sovitettuna käyntiovena rakennuksessa. Otteita keskustatunnelin alustavista suunnitelmista on liitteinä.

3.3.9 Saattoliikenne, huoltoliikenne ja pysäköinti

Kaikki kiinteistöjen hoitoon ja jätehuoltoon liittyvät laitteet, rakennelmat ja järjestelyt tulee sijoittaa keskiteysti rakennukseen. Kiinteistöhuollon tai talotekniikan järjestelyjä ei saa sijoittaa yleisille alueille, kaduille, puistoon tai aukioille.

Ajoyhteys huoltotiloihin voidaan ohjata korttelin pohjois- tai itäosasta katutasosta. Maanalaisen monitoimitilan toteutuessa huoltoyhteys voidaan johtaa Musiikkitalon maanalaisten tilojen ja monitoimitilan kautta. Huoltoliikenteen vaatima vapaa korkeus 4,5 m ja leveys 6 m tulee ottaa huomioon suunnitelmassa. Asemakaavassa ajoyhteys huoltotiloihin on osoitettu maanalaisesti radan varren korttelin 2015 maanalaisten tilojen kautta. Selvitykset osoittavat, että kirjastokorttelin huolto korttelin 2015 kautta haittaisi ko. korttelin rakentamisedellytyksiä ja olisi hankalaa Töölönlahdenkadulle suunnitellun Keskustatunnelin ajorampin takia.

Pysäköintipaikkavelvoite on 1 ap/ 500 kem² toimistotilaa kohti sekä 1 ap /200 kem² myymälä- ja asiakaspalvelutilaa kohti. Autopaikat tullaan sijoittamaan maanalaiseen yleiseen pysäköintilaitokseen,

ja niiden suunnittelu ei sisälly tähän kilpailutehtävään. Henkilökunnan pyöräpaikat on tavoitteena sijoittaa kiinteistöön. Asiakaspöytäpaikkoja (vähintään 160 kpl) ei tarvitse sijoittaa korttelialueelle.

Katuaukiolle, puistoihin tai korttelialueiden katutasoon ei saa sijoittaa yhtään pysäköintipaikkaa. Töölönlahdenkadun ja Alvar Aallon kadun varteen on suunniteltu pysäköintipaikat liikuntaesteisille sekä lyhytaikaisia asiointipaikkoja. Korttelin eteläreunaan Eero Erkon kadulle on suunniteltu saattotila.

3.3.10 Yhdyskuntatekninen ja energiahuolto

Alueen ympäristössä on kaikki teknisen huollon verkostot, johon keskustakirjasto voidaan liittää. Korttelin itäpuolella Töölönlahdenkadun alla on viemäritunneli, jonka katon korkeusasema laskee etelästä pohjoiseen tasolta noin -11 tasolle -20. Tunnelin kohdalla ei saa suorittaa louhintaa siten, että siitä aiheutuu tunnelille haittaa. Olemassa olevan jätevesitunnelin ylitys voidaan tehdä normaalein kalliorakennusmenetelmin.

Yleisesti alueella kuivatus- ja hulevedet imeytetään maaperään.

3.3.11 Rakennettavuus

Maanpinta on suhteellisen tasainen noin + 3.0. Ylimpänä maakerroksessa on karkearakenteista maa-ainesta sisältävä täytemaa. Täytekerroksen alla on korttelin länsipuolelle paksuneva savikerros. Itäpuolelle mentäessä saven alapinta on hyvin lähellä kallionpintaa. Kallionpinta on korttelialueella tasoilla noin -0 - -10 (keskimääräinen paalupituus on 5 m). Posti ja

Rautatieasema on perustettu puupaaluilla, jonka vuoksi orsi- ja pohjavesi ei saa laskea työn aikana eikä lopputilanteessa. Orsi- ja pohjaveden-pinta alueella vaihtelee tasovälillä + 0,25 ... + 1,0. Pohjaveden virtauksia ei saa vähentää. Kaikki rakenteet on tehtävä vesipaine-eristettynä vähintään tasolle +2,0 asti.

Pilaantuneet maat

Alueella on sijainnut jo 1800-luvulla mm. VR:n toimintoja kuten konepaja sekä nykyisen Postitalon kohdalla kaasutehdas. Ne ovat saastuttaneet maaperää. Korttelin 2014 alueelta on tehty maaperän pilaantuneisuustutkimuksia ja tutkitut maanäytteet ovat pääosin alittaneet ohjearvot. Maaperän pilaantuneisuutta selvitetään jatkossa vielä tarkemmin.

3.4 Rakennuksen suunnitteluohjeet

3.4.1 Yleistä

Keskustakirjastosta tulee arkkitehtonisesti erittäin korkeatasoinen ja aikaa kestävä, uutta toiminnallista konseptia mielenkiintoisella tavalla ilmentävä ja koko yhteiskuntaa puhutteleva symbolisesti merkittävä rakennus. Se on kutsuva ja kiinnostava, myös "kolmannen paikan" rosoisuutta omaava.

Rakennus avautuu ulkotiloihin (esimerkiksi kahvila, ravintola, aineistoalueen "lukuterassit"). Kirjasto on toiminnallisessa ja visuaalisessa vuorovaikutuksessa viereisen Makasiinipuiston kanssa. Kesällä toiminnot laajenevat puistoon. Talvella rakennus "hengittää sisään" vangiten talvisen puistonäkymän sisätilojensa osaksi.

Kirjasto suunnitellaan tilallisesti ja teknisesti erittäin muuntojoustavaksi. Tilat suunnitellaan mahdolli-

simman avoimiksi ja yleispäteviksi siten, että niitä voi helposti muunnella ja niihin voi suunnitella "tiloja tilassa" irtokalustein, seinäkkein ja kevyin rakennelmin. Tiloihin tulevat asennuslattiat ja langaton verkko, jotka mahdollistavat toiminnan monipuolisen levittäytymisen sekä asiakkaiden työskentelyn omalla tietokoneella lähes kaikkialla yleisötiloissa. ICT-tekniikan lopullinen määrittely pyritään tekemään vasta lähellä kirjaston käyttöönottoa, mahdollisimman myöhään, jotta rakennukseen saadaan uusinta käytettävissä olevaa teknologiaa.

Rakennuksen ollessa suurelta osin avointa tilaa hallitujen ja miellyttävien akustisten olosuhteiden saavuttaminen on tärkeää. Avoimet yleisötilat tulee jäsenellä akustisesti vyöhykkeittäin (tilat, joissa ei akustisia erityisvaatimuksia, puolihiljaiset tilat sekä hiljaiset tilat).

Suunnittelun keskeinen lähtökohta on tilojen selkeys, turvallisuus, esteettömyys, riittävä väljyys ja helppo orientoitavuus niin, että ne sopivat hyvin kaikille väestöryhmille mukaan lukien lapset, ikääntyneet ja liikuntaesteiset. Näkö- ja kuulovammaiset otetaan huomioon (esimerkiksi riittävät kontrastit, "puhuvat" hissit ja induktiosilmukat). Tilat pyritään kalustamaan väljästi ja suhteellisen matalasti (esim. aineistohyllyjen korkeus keskilattialla on enintään 1500 mm).

Ihmisten erilaiset oppimistavat otetaan huomioon, myös tilojen, kalusteiden ja varusteiden suunnittelussa. Rakennuksessa on eri luonteisia ja eri tavoin kalustettavia, puolihiljaisia ja hiljaisia oppimisen ja tekemisen alueita ja tiloja yksin sekä yhdessä työskentelyyn. Aineistoalueen vuorovaikutustiloissa ja "Fab labissa" sekä kuuntelu-, katselu- ja pelit -tilassa käyttäjillä ja yhteistyökumppaneilla on mahdollisuus muokata tilaa omia tarpeitaan vastaavaksi esimerkiksi siirrettävillä irtokalusteilla tai yhdistämällä / jakamalla

tiloja. Ryhmätyöhuone voi muuntua innovatiivisesti työskentelevän ryhmän luovuutta kirvoittavaksi "leikkihuoneeksi". Myös avoimissa tiloissa kevytrakenteinen tai irtokalustein jäsenelty "tila tilassa" -ratkaisu voi tarjota rauhallisen paikan vaikkapa "etätyöhytiksi" ja luku- tai työskentelykammeriksi.

Tilojen liiallista viimeistelyastetta tulee välttää. Osa tiloista voi olla luonteeltaan monipuolisesti muokattavaa, työpajatyypistä "raakatilaa", joka jättää tilaa käyttäjien kädenjäljille, myös esimerkiksi vaihdettavien pinnoin.

Kirjaston asiakastiloissa tulee olemaan runsaasti erilaisia istuinpaikkoja. Kirjaston avoimiin yleisötiloihin eri puolille rakennusta tullaan sijoittelemaan reilu 500 eriluonteista ja eri tavoin ryhmiteltävissä olevaa istumapaikkaa.

Kaikki asiakkaiden varattavissa/käytettävissä olevat suljettavat palvelutilat suunnitellaan sellaisiksi, että niihin on näköyhteys ikkunan tai lasiseinän kautta.

Suunnittelussa tulee noudattaa voimassaolevia, Suomen rakentamista koskevia lakeja, asetuksia, määräyksiä ja normeja.

3.4.2 Tilojen ja tilaryhmien suunnitteluohjeet

Tilaohjelma on kilpailuohjelman liitteenä. Sen mukainen ohjelma-ala on 10.000 ohm². Tilaohjelmassa annetut tilojen pinta-alat ovat ohjeellisia, ja niitä voi tarkentaa suunnitteluratkaisun mukaan. Kursivoidut termit alla viittaavat huonetilaohjelmaan.

Kohtaamisaula ja keskeiset yleisöpalvelutilat

Kohtaamisaula on rakennuksen käyntikortti. Sen kiehtovuuteen, omaleimaisuuteen ja arkkitehtoniseen ilmeeseen on erityisesti panostettava. Kohtaamisaulassa on kirjaston pääopaste, ja aulan sähköisiltä näyttötäuluilta saa yhdellä silmäyksellä käsityksen palvelutilojen käyttö- ja varaustilanteesta sekä siitä, mitä rakennuksessa kullakin hetkellä tapahtuu.

Sisäänkäynnin yhteydessä ovat lukittavat, pantilliset säilytyslokerot sekä lastenvaunujen säilytysalue. Aulassa tulee olla myös mahdollisuus tilapäisen vaatesäilytyksen järjestämiselle (noin 550 hlöille) erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Vastaanotto- ja neuvontapisteestä on hyvä näkyvyys ulko-ovelle ja sisäänkäynnin edustalle. Neuvontapisteeseen liittyy erillinen, lukittava valvomohuone.

Asiakaspalvelupisteessä (kirjastokortit, maksut, lainaus, palautus) asiakkaat voivat hoitaa asiansa nopeasti. Asiakaspalvelupisteeseen liittyy erillinen työtila kahdelle henkilölle sekä kopiointi-, skannaus- ja tulostuspiste asiakkaiden käyttöön.

Sisäänkäynniltä helposti saavutettavissa on lajitteleva aineiston itsepalvelupalautusautomaatti (neljä palautusluukkuja ja yksi lajittelija) ja siihen liittyvä "kirjabaari". Itsepalvelupalautusautomaatti liittyy palautusautomaattihuoneeseen (ks. kirjaston logistiikka- ja aineiston käsittelytilat). Rakennuksen ulkoseinällä (katettu, turvallisesti valaistu) tai tuulikaapissa on lisäksi vuorokauden ympäri käytettävissä oleva palautusluukku, 24h-palautus. Varausten noutoalue on lähellä asiakaspalvelupistettä (henkilökunnan valvottavissa) ja sinne kuljetaan hälyttimellä varustetun portin läpi. (Ks. kpl 3.2.3.)

Kohtaamis- ja oleskelualue on luonteeltaan avointa, viihtyisää "lounge-aluetta", joka lomittuu kohtaamisaulan toimintojen kanssa. Alueella on oleskeluryhmiä ja istuimia odottelua, tapaamista, lueskelua tai työskentelyä varten. Aluetta hyödynnetään myös erilaisten tilaisuuksien yhteydessä (tarjoilumahdollisuus, vesipiste). Aulatiiloista on erotettavissa **lämpiöalueet** sekä elokuvateatterisalille että monitoimisalille. Elokuvateatterin lämpiöalueesta on erotettavissa VIP-alue (tarjoilumahdollisuus) noin 50 henkilölle.

Keskeisesti kohtaamisaulassa sijaitsee **stage**, monikäyttöinen pieni esiintymislava. Sille ei suunnitella erillistä katsomoa, vaan katsomona toimivat aula- ja liikennetilat.

Lisäksi kohtaamisaulaan sijoittuu tilavaraus vaihtuville, tilapäisin näyttelyrakentein pystytettävälle **pop-up-infopisteille** (ks. 3.2.3).

Tapahtumatilat

Kirjaston kiinteitä esitystiloja ovat kohtaamisaulassa sijaitsevan stagen lisäksi **elokuvateatterisali** sekä **monitoimisali**. Lasten maailmassa sijaitsee lisäksi kevytrakenteinen esitystila. Esitystiloihin sekä kalustevarastoon on oltava huoltoyhteys (monitoimisalın näyttämölle kuormausmahdollisuus). Elokuvateatterisaliin sekä monitoimisalisiin on käynti kohtaamisaulan kautta. Molemmat suunnitellaan erilliskäyttöisiksi siten, että niissä voi olla toimintaa muun rakennuksen ollessa suljettuna (käynti tällöinkin kohtaamisaulan kautta).

Elokuvateatterisali suunnitellaan korkealaatuiseksi esitystilaksi sekä digitaalisille elokuville että 35 ja 70 millimetrin filmeille. Salissa on kiinteä, nouseva katsomo (ihannetapauksessa lievästi kaartuva), joka mitoitetaan noin 300 henkilölle. Katsomon viimeisen

ja ensimmäisen rivin katselukulmien tulee rivien keskellä olla välillä 36°–90°. Salin vapaa korkeus edessä on vähintään seitsemän metriä. Poistumisteiden on suotavaa sijaita katsojien takana, jotteivät varauloskäyntivalot häiritse näkökentässä. Sali on hyvin äänieristetty ja ikkunaton. Saliin liittyy projektoreita varten konehuone, johon on oma sisäänkäynti suoraan aula-/liikennetiloista.

Monitoimisali on suorakaiteen muotoinen ja tasalattiainen vuorovaikutteinen esitystila monenlaisille esityksille ja tapahtumille. Sali on äänieristetty ja pimennettävissä. Siellä on kokoontyönnettävät katsomot yhteensä noin 250 henkilölle. Näyttämö rakennetaan muunneltavista korokkeista. Näyttämöalueen koko on 50 – 100 m² ja vapaa korkeus näyttämökorokkeelta (n. 60 cm) vähintään 5 metriä. Kattoon tulee olla mahdollista kiinnittää nostimia. Sali varustetaan yleispätevällä esitystekniikalla ja akustisilla ominaisuuksilla. Salin suunnittelussa on otettava huomioon soitinten (esim. piano tai flyygeli) kulkureitti tai säilytys. Salin välittömässä yhteydessä on **kaluste- ja näyttämörekvisiittavarasto**.

Monitoimisalın läheisyydessä on kirjaston kaikkia esiintymistiloja palveleva yhteinen **back stage**, jossa on mahdollisuus esiintyjien vaatteiden vaihtoon ja muuhun valmistautumiseen. Tilassa on suihkut, wc:t sekä pienoiskeittiö.

Living Lab on tasalattiainen, "koetila" monenlaisten teknisten pilottien testausta, laitevalmistajien esittelyjä yms. varten. Tilassa on atk-työpisteitä ja videoneuvottelumahdollisuus. Tilassa ei ole luonnonvalon tarvetta, ja sen on oltava pimennettävissä. Suotavaa on, että toiminta Living Labissa on näytettävissä kohtaamisaulaan esimerkiksi lasiseinän välityksellä.

Uusien
innovaatioiden
tyyssija – käyttäjät
ovat aktiivisia
toimijoita,
osallistujia
ja sisällön tuottajia

Bryant-puisto, New York, USA

Kirjasto 10, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Kohtaamispaikka@Lasipalatsi, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Fablab, Amsterdam, Hollanti

Seattlen yleinen kirjasto, Washington, USA

Kohtaamisaulaan avoimesti liittyvässä *kirjaston näyttelytilassa* esitellään ajankohtaisia teemoja ja hankkeita. Kirjastossa on lisäksi *vuokrattava näyttelytila*. Molemmissa näyttelytiloissa on galleriavarustus sekä esitystekninen varustus (dataprojektori ja kaiuttimet). Tiloissa voidaan esitellä myös esimerkiksi videotaidetta, joten tilojen täytyy olla pimennettävissä. Näyttelytiloihin sekä niitä palveleviin varastotiloihin on huoltoyhteys.

Ulkopuoliset palvelutilat

Kahvila on viihtyisä ja rauhoittava keidas. Se sijaitsee siten, että sinne on helppo pistäytyä kirjaston eri alueilta. Kahvilan toivotaan olevan avattavissa ulkotilaan (esimerkiksi maantasokerroksessa). Kahvilassa on noin 100 asiakaspaikkaa ja sen tulee olla käytettävissä muun rakennuksen ollessa suljettuna. Kahvilan keittiöön on oltava huoltoyhteys.

Ravintola toimii sekä lounas- että illallisravintolana ja sisältää noin 100 asiakaspaikkaa. Ravintolan tulee olla persoonallinen ja viihtyisä. Ravintolaan tulee olla järjestettävissä erillinen sisäänkäynti rakennuksen ulkopuolelta kirjaston ollessa suljettuna. Ravintolan keittiö huolehtii rakennuksessa järjestettävien tilaisuuksien tarjoiluista. Keittiöön on oltava huoltoyhteys.

Yleisen saunan sijoittumismahdollisuutta rakennukseen tulee tutkia. Yleinen sauna liittyy ravintolan kanssa samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen siten, että se voi olla avoinna myös kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella. Yleinen sauna käsittää puku-, pesu-, sauna- ja vilvoittelutilat, miehille ja naisille erikseen.

Kohtaamisaulan yhteydessä on lisäksi tilavaraus liiketilalle, joka voi olla esimerkiksi kirjakauppa.

Aineistoalue ja siihen liittyvät tilat

Aineistoalue on avointa, muuntojoustavaa tilaa, johon aineistot (kirjat, lehdet ja audio-aineistot) sijoitetaan. Kirjastoon sijoitettava aineisto tilantarpeineen on kuvattu kilpailuohjelman liitteessä. Aineisto ei ole hyllyissä "varastoituna", vaan asetettuna esille houkuttelevasti ja väljästi. Se sijoitetaan hyllyihin (joiden korkeus keskilattialla on enintään 1500 mm) siten, että orientoituminen ja aineiston löytäminen on mahdollisimman helppoa. Hyllyjen yhteydessä on esittelytilaa, pöytätaasoja sekä projisointipintoja aineiston ja teemojen moniaistisia esittelyjä varten. Hyllyjen väliin jätetään tilaa myös selailuun ja niiden lomaan sijoitetaan istuskeluryhmiä. Aineisto tullaan jäsentelemään aihealueittain sisällön tai vaihtuvien ajankohtaisten teemojen mukaan. Aineistoalueen jäsentely tapahtuu irtokalusteiden ja asennuslattian avulla siten, että jäsentelyä on helppo muunnella. Kaikki lainattava aineisto on varustettu elektronisella tunnisteella, mikä mahdollistaa joustavan tavan järjestellä, kuljettaa, lainata ja palauttaa aineistoa. Lainauserveillä ei tarvita enää hälytysportteja.

Aineistoalueelle sijoitetaan asiakaspalvelupisteitä (neuvonta, tietopalvelu ja lainaus) siten, että kussakin kerroksessa on yksi kiinteä palvelupiste ja lisäksi liikuteltavia palvelupisteitä (pyörillä liikkuva kärry). Kussakin palvelupisteessä on tilaa kahdelle virkailijalle ja kahdelle asiakkaalle. Kiinteän asiakaspalvelupisteen yhteydessä on erillinen työtila (työpisteet kahdelle) sekä lähivarasto tarvikkeille. Työtilasta on näköyhteys palvelupisteeseen. Lainausautomaatit (1-2 lainausautomaattia / kerros à n. 5m²) sijoitetaan kulkuväylien varrelle, kiinteiden palvelupisteiden läheisyyteen. Lisäksi aineistoalueella sijaitsee aineiston sähköistä selausta varten selauspäätteitä, joille on suunniteltu tunnistettavat kalusteet (1-2 selauspäätettä / kerros à n. 1,5 m²).

Aineistoalueelle hajautetaan neljä *vuorovaikutustilaa* kirjastohenkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden toimesta tapahtuvia aineiston moniaistisia, vaihtuvia esittelyjä varten. Vuorovaikutustilat ovat pimennettävissä (mahdollisuus erilaisiin valaistuksiin) ja esitystekniikalla varustettuja (multimedia).

Olohuoneet ovat avoimia (kalustein rajattuja), puolihiljaisia viihtyisiä "saarekkeita" itsenäiseen tai ryhmätyöskentelyyn, oleskeluun ja seurusteluun. Olohuoneet ovat keskenään eriluonteisia. Ne hajautetaan aineistoalueelle tai aineistoalueen ja muiden alueiden kuten kohtaamisaulan saumakohtiin. Yksi olohuoneista sijoitetaan "oma toimisto" alueen yhteyteen.

Hiljaiset alueet ovat täysin hiljaisia, rauhoittavia ja miellyttäviä alueita rauhoittumiseen ja keskittymistä vaativaan työskentelyyn, sekä yksin että yhdessä. Alueet eivät välttämättä ole seinin rajattuja ja ne sijoitetaan aineistoalueen yhteyteen hiljaiselle vyöhykkeelle. Hiljaisilla alueilla voi olla "tiloja tilassa". Alueilla on vapaamuotoinen, muunneltava kalustus ja erilaisia istuma-/löhöilypaikkoja (sohvat, säkkituolit ym).

Oppiminen ja tekeminen

Lasten maailma on lapsille omistettua avointa, muuntojoustavaa virike- ja puuhatilaa, jossa ovat myös lasten aineistot. Alueella on kiinteä asiakaspalvelupiste sekä kevytrakenteinen "lasten maailman esitystila", jossa on esitystekninen varustus. Lasten maailma-alueella on helppo lavastaa ja sisustaa niin tilapäisesti kuin pysyvästi. Se sijaitsee helposti saavutettavissa, mutta riittävän rauhallisesti ja turvallisesti. Siellä saa vapaasti metelöidä, mikä täytyy ottaa huomioon sen sijoittelussa suhteessa muihin tiloihin. Lasten maailma ruokkii mielikuvitusta ja sisältää epätavallisiakin "tiloja tilassa" lukemiseen, leikkimiseen, työskentelyyn ja

miettimiseen. Jäsentelyssä ja kalustuksessa annetaan lapsille mahdollisuus myös oman tilan luomiseen ja muokkaamiseen. Lasten maailmassa näytellään ja kerrotaan tarinoita, luetaan ääneen ja kuunnellaan.

Seuraavassa on kuvattu esimerkinomaisesti minkälaisia tiloja ja toimintoja keskustakirjaston lasten maailmaan tullaan tulevaisuudessa toteuttamaan:

- Ei-muodollisia oppimistiloja, joissa tehdään sanataidetta, kiehtovia kirja- ja sanaleikkejä ja vaikkapa koulutehtäviä
- "Mediamaailma", täydellinen virtuaalimaailma, jonka työpajoissa on mahdollisuus omaan kokeelliseen toimintaan sekä mahdollisuuksia muuhunkin kuin pelaamiseen
- "Hiljaisuuden tila," johon johtavan reitin varrelle jätetään kengät ja perillä odottaa pehmeä sohva tai tyynymeri, johon voi uppoutua kuin turvalliseen syliin
- Seikkailutila, joka muistuttaa leikkipuistoa liukumäkineen ja kiipeilypuineen. Tilaa käytetään myös kirjallisuuden esittelyyn, ja sinne rakennetaan jännittäviä vaellusreittejä kirjojen käsikirjoituksen mukaan.
- Pienimmille suunnattu satutila, jossa lapsi saa tuntea olevansa täysin turvassa, toisessa maailmassa. Jo satutilan sisäänkäynti johdattaa matkalle satuun. Siirtyminen toiseen ja erilaiseen paikkaan virittää kuulijan sadunkerronnalle otolliseen mielentilaan. Satutilassa voi sukeltaa perinteiseen sadun tai teatterin maailmaan, ikäikäisten hahmojen ja myyttien pariin.

Työhuoneet (asiakkaiden) ovat periodiluonteisesti erikseen varattavia tiloja keskittymistä vaativaan työskentelyyn tai projektityöhön. Kussakin tilassa on työpisteet kahdelle. Työhuoneet hajautetaan

Kirjasto 10, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Sejongro Boulevard, Soul, Etelä-Korea

Rotterdamın yleinen kirjasto, Hollanti

Kaupungin
suosituin
kohtaamispaikka –
5000 kävijää päivässä,
1,5 miljoonaa
vuodessa

Rikhardinkadun kirjaston lukupiiri, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Kirjasto 10, Helsingin kaupunginkirjasto, Suomi

Apple Store, Shanghai, Kiina

aineistoalueelle esimerkiksi 3-5 huoneen ryhmissä. Ainakin osaan työhuoneista tulee saada luonnonvaloa. Huoneiden lähellä on kahviautomaatti sekä nurkkaus eväiden syöntiin ja seurusteluun tai niiden tulee sijaita "olohuoneen" läheisyydessä.

Oma toimisto -alueella on asiakkaiden käyttöön tarkoitettuja työpisteitä, toimistovälineet sekä mahdollisuus opastukseen välineiden käytössä. Siellä on kiinteä asiakaspalvelupiste ja sen yhteydessä olevat läppärlainaamo (lukittava latausasema, varasto tai kaappi) sekä kopionti-, tulostus- ja skannauspiste. Oma toimisto sijaitsee puolihiilijaisella vyöhykkeellä. Alueella on 120 avotyöpistettä, jotka jäsenellään pienempiin kokonaisuuksiin. Työpisteet ovat keskenään erilaisia, niin yksilö- kuin tiimityöskentelyyn soveltuvia. Noin 50 työpisteessä on mahdollisuus kiinteään työasemaan ja verkkoyhteyteen ja noin 70:ssä asiakkaat voivat käyttää omaa tai kirjastosta lainattua kannettavaa tietokonetta. Yksi olohuoneista sijoitetaan tämän alueen yhteyteen käyttäjien yhteiseksi tauko- ja vuorovaikutustilaksi.

Musiikki-, äänitys ja videostudio sekä tv- ja radio-studio ovat äänieristettyjä studioita, jotka voivat sijaita kellarissa. **Digitaalis-fyysinen työpaja, "fab lab"** on työpaja monenlaisten kädentaitojen harjoittamista (askartelu, puutyöt, nikkarointi) varten. Siellä on mm. metalli- ja puutyökoneita sekä käsityö- ja muotoilulaitteita. Tila voi sijaita studioiden tai aineistoalueen yhteydessä.

Kuuntelu-, katselu- ja pelihuone on ensisijaisesti nuorille suunnattu äänieristetty tila, joka voi sijaita kellarissa (ei luonnonvalon tarvetta). Siellä on mm. erilaisia liiketunnistuspelejä, tanssi-, liikunta- ja karaokepelejä sekä esitystekniikkaa (dataprojektori ja kaiuttimet). Huone sisältää myös pienempiä äänieristettyjä tiloja esimerkiksi karaoke-pelejä varten.

Opetus-, ryhmätyö ja kokoontumistilat ovat kokousteknisesti hyvin varusteltuja, keskenään erilaisia ja –luonteisia tiloja monenlaiseen ryhmätoimintaan. Tilojen tulee olla inspiroivia ja luovuutta kirvoittavia, myös vapaamuotoiset ideointityöpajat ja oppimistilanteet mahdollistavia. Tilojen irtokalustuksen tulee olla muunneltavissa eri tilanteita varten. Tilat voivat sijaita keskitetysti toistensa yhteydessä tai pienemmissä ryhmissä. Osa suurimmista tiloista tulee olla yhdistettävissä toisiinsa. Tilojen lähellä on kahviautomaatti.

Yksi 60 m² kokoinen tila toimii projektitilana (pienoiskeittiö). Yksi suuremmista tiloista toimii "yhteiskeittiönä", jossa asiakkaat voivat erilaisten tilaisuuksien yhteydessä valmistaa tarjoiluja tai yhdessä ruokaa. Yhteiskeittiössä voi myös järjestää teemailtoja ja kokkikurseja tms. On toivottavaa, että yhteiskeittiö avautuu lasiseinän välityksellä aula- tms. tilaan, johon on mahdollista järjestää tarvittaessa laajempi ruokailu-alue.

Henkilökunnan tilat

Henkilökunnan **toimistotilat** käsittävät neljä yksilötyöhuonetta sekä avotoimistotilan, jossa on nimeämättömät työpisteet 15 henkilölle, tiimialue sekä "hiljaiset huoneet" keskittymistä vaativalle työskentelylle tai sisäisille pienpalavereille. Avotoimistoalue työpisteineen on kirjaston koko henkilökunnan käytössä. Jokaisella (pois lukien yksilötyöhuoneessa työskentelevät) on oma lukittava, liikuteltava vaunu henkilökohtaisten tavaroiden säilytykseen (yhteensä 41 kpl). Vaunuille varataan toimistotilojen eteisen yhteydessä "parkkialue".

Neuvottelutilat sijoitetaan toimistotilojen yhteyteen. Niissä vieraillee myös muita kuin rakennuksessa työskenteleviä, joten käynti neuvottelutiloihin on heti

toimistotilojen eteisalueelta ilman kulkua työtilojen kautta.

Taukotilat sekä puku- ja pesutilat palvelevat koko rakennuksen henkilökuntaa (ks. lu-ku 3.2.4) lukuun ottamatta ravintolan ja kahvilan työntekijöitä. Viihtyisä taukotila sijoitetaan kaikkien helposti saavutettavaksi. Taukotilassa on keittiövarustus ja runsaasti kaappitilaa. Puku- ja pesutilat sijoitetaan siten, että niihin on helppo poiketa töihin tultaessa ja sieltä lähdettäessä. Myös henkilökunnan pyöräpaikoilta tulisi olla niihin sujuva yhteys. Tarkoitus on, että henkilökunta saapuu rakennukseen puku- ja pesutilojen kautta ja jättää sinne päällysvaatteensa. Jokaiselle varataan oma, lukittava z-kaappi (yhteensä noin 70 kpl). Lisäksi tiloissa on suihkut ja wc:t. Puku- ja pesutilat jaetaan kahteen osaan, miehille ja naisille erikseen.

Kirjaston logistiikka- ja aineiston käsittelytilat

Lainattavan aineiston kierto rakennuksessa tapahtuu pääasiassa *huolto- ja lastausalueen, aineiston käsittelytilan, palautusautomaattihuoneen, varausten noutoon varatun alueen* sekä aineistoalueiden välillä. Lajitteleva aineiston itsepalvelupalautusautomaatti ja kirjabaari liittyvät palautusautomaattihuoneeseen, jonka yhteydessä on aineiston käsittelytila (aineiston pakkausta ja purkua varten). Näistä puolestaan on hyvä yhteys huolto- ja lastausalueelle sekä aineistoalueelle kirjaston kerrokseen. Kirjaston tiloissa aineistoa siirrellään työnnettävillä kirjavaunuilla, joiden leveys on noin 60 cm.

Kiinteistön huolto ja VSS

Kiinteistön huolto- ja lastausalueelta on hyvä huoltoyhteys kirjaston aineiston käsittelytilaan, varastotiloihin, esitystiloihin (elokuvateatterisali, monitoimisali, lasten maailman kevytrakenteinen esitystila, stage), näyttelytiloihin sekä kahvilan ja ravintolan keittiötiloihin. Ks. myös luku 3.3.9.

Väestönsuojatilat ostetaan Töölönlahden pysäköintilaitokselta eikä niiden suunnittelu sisälly kilpailutehtävään.

3.4.3 Kustannukset

Hankesuunnitelmaluonnoksen perusteella laskettu arvio hankkeen rakennuskustannuksista on 69,9 milj. € (alv 0), kausi 2/2010, tarjoushintaindeksi (THI) = 146,0. Kustannukset laskettiin siten, että rakennuksessa oli vain yksi kellarikerros. Hankkeen tulee olla toteutettavissa siten, että kustannukset pysyvät suunnilleen lasketussa kustannusarviossa.

3.4.4 Käyttöikä, huolto ja ylläpito

Rakennuksen tavoitteellinen käyttöikä on 150 vuotta.

Kiinteistö teknisine ratkaisuineen, pintamateriaaleineen ja ulkoalueineen suunnitellaan helposti siivottavaksi, huollettavaksi ja ylläpidettäväksi. Teknisten järjestelmien tulee olla helposti huollettavissa.

3.5 Ekologinen kestävyys

3.5.1 Energiatehokkuus

Tavoitteena on, että hankkeesta tulee lähes nollaenergiarakennus. Energiatehokkuutta mitataan rakennuksen kokonaisostoenergian kulutuksella eli E-luvulla, joka esittää rakennuksen energiamuotojen kertoimilla painotettua rakennuksen vuotuista ostoenergian kulutusta annetuilla säännöillä ja lähtöarvoilla laskettuna. Keskustakirjastorakennuksen **E-luvun tavoitearvo on enintään 180 kWh ohjelmaneliötä kohden** (rakennuksen ohjelma-ala on 10.000 ohm2), mikä vastaa 120 kWh lämmitettyä nettoalaa.

Energiatehokkuuden laskennassa noudatetaan 2012 voimaan tulevan Suomen rakentamismääräyskoelman osan D3 (Myöhemmin SRMK D3) "Rakennusten energiatehokkuus" mukaisia laskentasääntöjä ja lähtöarvoja. Keskustakirjastorakennus kuuluu siinä luokkaan 4 "Liikerakennukset". Kilpailuehdotusten energiatehokkuuden laskennassa käytetään jakajana kilpailuohjelman tavoitteellista ohjelma-alaa 10 000 ohm2.

Rakennus liitetään Helsingin Energian kaukolämpöön, kaukojäähdytykseen ja sähköverkkoon. Näiden osalta E-luvun laskennassa käytetään SRMK D3:n mukaisia energiamuotojen kertoimia. Rakennuspaikka ei mahdollista porareikien poraamista tontille eikä rakennuskohtaisia polttoaineeseen perustuvia energiantuottoratkaisuja. Kilpailuehdotuksissa on kuitenkin mahdollista esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja energiantuotannolle vaadittavan energiatehokkuustason saavuttamiseksi. Näiden toteuttamiskelpoisuutta arvioidaan toteutuskustannusten ja toteuttamiskelpoisuuden kautta. Näkyviin jäävät tekniset laitteet ja -tilat tulee integroida osaksi kohteen arkkitehtuuria.

Kilpailuehdotusten arviointi kilpailun ensimmäisessä vaiheessa perustuu kaaviomaisista leikkauksista, rakennusvaipan pinta-alatiedoista sekä teknisestä järjestelmäselostuksesta tehtävään asiantuntija-arvioon ratkaisun potentiaalista asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja toteuttamiskelpoisuudesta.

Kilpailun toisessa vaiheessa jatkoon valittujen kilpailijoiden tulee täydentää edellä esitettyä aineistoa SRMK D3:n mukaisella energiatehokkuuden laskennalla, jolla osoitetaan hankkeelle asetetun E-lukutavoitteen saavuttaminen. Sisäilmaston osalta laskennassa käytetään Sisäilmastotavoitteet-liiteasiakirjan ja

sisäilmastoluokan S2 mukaisia olosuhdevaatimuksia. Helsingin säätiedot on annettu tuntitasoisena.

3.5.2 Sisäilmasto

Sisäilmaston osalta vähimmäisvaatimuksena on hyvä sisäilmaston laatu, joka on määritelty Sisäilmastoluokitus 2008:n mukaisessa luokassa S2. Vaatimuksia on tarkennettu liiteasiakirjassa Sisäilmastotavoitteet. Sisäilmastoluokitus 2008-asiakirja on tarvittaessa tilattavissa sekä suomen- että englanninkielisenä (Classification of Indoor Environment 2008) osoitteesta www.sisailmayhdistys.fi.

Lämpöolosuhteiden vaatimuksena mitoitustilanteessa on kaikissa yleisö- ja työtiloissa sisäilman lämpötilan enimmäisarvo 25 °C kesäajan mitoitusolosuhteissa. Ilmanvaihdon mitoitusilmamäärät ja ohjaus tulee toteuttaa siten, ettei sisäilman hiilidioksidipitoisuus ylitä tasoa 900 ppm, mikä sisältää ulkoilman pitoisuuden 400 ppm. Valaistuksen osalta valaistusolosuhteiden tulee täyttää standardin EN 12464-1 tavoitearvot. Sisäilmaston mitoituksen tavoitearvot on esitetty liiteasiakirjassa Sisäilmastotavoitteet.

Kilpailussa sisäilmaston laadun tavoitearvojen saavuttamista arvioidaan kohteen päätilatyypeittäin. Päätilatyyppit ovat tässä 1. kohtaamisaulan avoin kohtaamis- ja oleskelu-alue, 2. aineistoalue sekä 3. opetus-, ryhmätyö- ja kokoontumistilat.

Kilpailun ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan kilpailuehdotusten potentiaali asetettujen sisäilmastotavoitteiden saavuttamiseksi asiantuntija-arviona perustuen kilpailijoiden laatimiin kaaviomaisiin leikkauskuviin ja teknisiin järjestelmäselostuksiin.

Kilpailun toisessa vaiheessa tulee kilpailijoiden esittää lisäksi todentava dynaamiseen simulointiin perustuva laskenta lämpöolojen täyttymisestä kohteen päätilytyypeissä. Olosuhdesimuloinnin pohjana käytetään yleisötilojen osalta liitteessä esitettyjä lämpökuormia ja henkilömääriä.

3.5.3 Materiaalitehokkuus

Materiaalivalinnoissa ja rakenneratkaisuissa on pyrittävä materiaalitehokkuuteen ja vähäisiin ympäristövaikutuksiin. Tavoitteena on välttää ympäristövaikutuksiltaan epäedullisia rakenneratkaisuja tinkimättä kuitenkaan kaupunkikuvallisesta ja arkkitehtonisesta laatusosta.

Kilpailussa materiaalitehokkuuden tarkastelu on rajattu koskemaan maanpäällisiä päarakenteita: runkoa (pilarit, palkit, kantavat väliseinät ja välipohjat), ulkoseiniä ja yläpohjaa. Se sisältää raaka-aineiden hankinnan, rakennusmateriaalien tuotannon sekä kunnossapidon vaatimien uusimisien (150 vuoden tarkastelujaksolla) aiheuttaman hiilijalanjäljen. Kohteen päarakenteiden osalta hiilijalanjäljen tavoitearvo on 280 kg CO₂-ekv/ohm², mikä vastaa kaikkien rakennusmateriaalien ja tarvikkeiden osalta noin 350 kg CO₂-ekv/netto².

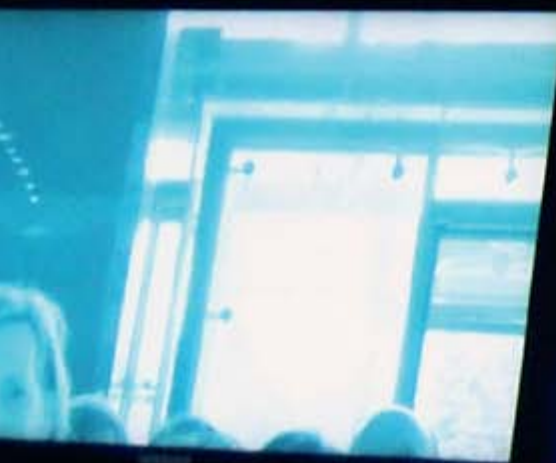
Materiaalitehokkuutta arvioidaan kilpailussa päarakenteiden hiilijalanjäljen eli CO₂-ekvivalenttipäästöjen kautta. Hiilijalanjäljen laskenta perustuu IPCC:n laskentamalliin 100 vuoden vaikutusjaksolla.

Kilpailun toisessa vaiheessa jatkoon valittujen kilpailijoiden tulee osoittaa ehdotuksensa materiaalitehokkuus liiteasiakirjana olevalla materiaalitehokkuuden tuloslomakkeella (päarakenteiden materiaalitehokkuuden laskentataulukko). Arviointi perustuu kilpailijoilta saatavaan laskenta-aineistoon ja annettujen tietojen asiantuntijatarkastukseen.

4 Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

4 Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

4.1 Kilpailun 1. vaiheen arvosteluperusteet

Ehdotusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti alla lueteltuihin ominaisuuksiin ja siihen, miten ehdotus täyttää niiden osalta kilpailuohjelmassa asetut tavoitteet. Alla lueteltuja ominaisuuksia arvioidaan kokonaisuuksina tarkentavien alakohtien avulla. Kaupunkikuvaa ja käytettävyyttä pidetään tärkeimpinä ominaisuuksina.

Olellaista on alla kuvattujen ominaisuuksien muodostama kokonaisratkaisu, joka täyttää ja yhteen sovittaa kilpailuohjelmassa asetetut tavoitteet optimaalisesti. Kokonaisratkaisun ansioita pidetään tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä. Arvioinnissa otetaan huomioon ehdotusten kehityskelpoisuus eli miten ehdotus on kehitettävissä perusratkaisun oleellisesti kärsimättä.

1. Kaupunkikuva

- Ehdotus soveltuu kaupunkikuvallisesti arvokkaalle paikalle ja kaupunkirakenteeseen
- Ehdotus soveltuu asemakaavallisiin ja kaupunkikuvallisiin suunnitteluperiaatteisiin
- Ehdotus soveltuu kaupunkinäkyymiin katsottuna eri etäisyyksiltä ja eri suunnista
- Rakennus on mittakaavaltaan ja massoitteeltaan oikeassa suhteessa ympäröiviin rakennuksiin, puistoon ja katutiloihin
- Ratkaisu on pääpiirteissään voimassa olevan asemakaavan mukainen ottaen huomioon, että paikalle tulee yksi merkittävä julkinen rakennus asemakaavassa määriteltyjen neljän toimistorakennuksen sijaan.
- Rakennus liittyy lähiympäristöön sekä jalan kulun ja pyöräilyn reitistöön

- Pohjakerrostilat avautuvat viereisiin julkisiin ulkotiloihin
- Huolto- ja saattoliikennejärjestelyt ovat toimivia

2. Arkkitehtuuri

- Ehdotus on ulko- ja sisätilojensa arkkitehtuurilta korkeatasoinen ja aikaa kestävä
- Ehdotus ilmentää kirjaston uutta toiminnallista konseptia mielenkiintoisella tavalla
- Sisäänkäynti on kutsuva ja helposti löydettävä
- Sisätilat avautuvat ulkotiloihin
- Tekniset ja ekologiset ratkaisut on integroitu innovatiivisesti arkkitehtuurin osaksi
- Tilat ovat selkeät ja helposti hahmotettavat
- Tilat ovat toteutettavissa akustisesti hallitusti ja miellyttävästi

3. Käytettävyys

- Suunnitelma tukee käyttäjien tarpeita olla, toimia, kohdata ja liikkua tiloissa
- Rakennus tukee luvussa 3.2 kuvattua keskustakirjaston toimintaa
- Tilat ovat monikäyttöisiä ja muuntojoustavia tarjoten mahdollisuuksia myös toiminnan ja teknologian jatkuvaan uusiutumiseen
- Tilat mahdollistavat inspiroivien, elämyksellisten ja moniaististen ympäristöjen luomisen
- Tilat ovat pääpiirteissään kilpailuohjelman ja tilaohjelman mukaiset
- Tilat ovat esteettömät ja soveltuvat hyvin kaikille käyttäjäryhmille
- Kirjaston logistiset ratkaisut ja rakennuksen huoltojärjestelyt ovat toimivia

4. Ekologinen kestävyys

Ekologisen kestävyuden todentaminen ja arviointimenetelmät 1. ja 2. vaiheissa on kuvattu luvussa 3.5

- Energiatohokkuuden tavoitearvo on saavutettavissa
- Tavoitellut sisäilmasto-olosuhteet (lämpöolojen, valaistuksen, sisäilman laadun sekä akustiikan tavoitearvot on kuvattu kappaleessa 3.5.2, akustiikan osalta myös kappaleessa 3.4.1) ovat saavutettavissa
- Materiaalitehokkuuden tavoitearvo on saavutettavissa

5. Toteuttamiskelpoisuus

- Rakennus soveltuu Suomen ilmasto-olosuhteisiin
- Rakennus on toteutettavissa Suomen rakentamista koskevien lakien, normien ja määräysten mukaisesti
- Investointikustannukset ovat kilpailuohjelmassa asetetun tavoitteen puitteissa
- Kokonaislaajuus on kilpailuohjelmassa asetetun tavoitteen puitteissa
- Rakennuksen ulko- ja sisätilat sekä järjestelmät ovat korjattavissa ja huollettavissa
- Elinkaarikustannusten arvioidaan muodostuvan kohtuullisiksi
- Ehdotus mahdollistaa Keskustatunnelin toteuttamisen

4.2 Kilpailun 1. vaiheen arvosteluprosessi

Kilpailuehdotusten arviointi aloitetaan kaupunkikuvan, arkkitehtuurin, käytettävyyden ja toteuttamiskelpoisuuden osalta. Ehdotukset, jotka eivät täytä kaikkia olennaisia vaatimuksia (ks. 4.3), sijoitetaan alaluokkaan eikä niiden arviointia jatketa.

Jäljelle jääneiden ehdotusten arviointia tarkennetaan kokonaisratkaisun, kaupunkikuvan, arkkitehtuurin ja käytettävyyden osalta. Ehdotukset jaetaan edelleen keski- ja yläluokkiin.

Yläluokkaan sijoitettujen ehdotusten parhaimmistosta tehdään tarkemmat arviot ekologisen kestävyden ja toteuttamiskelpoisuuden osalta. Näistä laaditaan muun muassa laajuus- ja tilaohjelmavertailut.

Päätös kilpailun 2. vaiheeseen valittavista ehdotuksista tehdään kokonaisratkaisun, kaupunkikuvallisen, arkkitehtonisen ja käytettävyyden laadun perusteella. Valinta tapahtuu niiden ehdotusten joukosta, joiden arvioidaan olevan ekologisen kestävyden ja toteuttamiskelpoisuuden osalta kehitettävissä asetettuun tekniseen ja taloudelliseen tavoitetasoon.

4.3 Kilpailun 1. vaiheen olennaiset vaatimukset

- Kaupunkikuva**
Ehdotus soveltuu kaupunkikuvallisesti arvokkaalle paikalle ja kaupunkirakenteeseen sekä asemakaavallisiin ja kaupunkikuvallisiin suunnitteluperiaatteisiin
- Arkkitehtuuri**
Ehdotus on ulko- ja sisätilojensa arkkitehtuurilta korkeatasoinen ja aikaa kestävä sekä ilmentää kirjaston uutta toiminnallista konseptia mielenkiintoisella tavalla
- Käytettävyys**
Ehdotus soveltuu Keskustakirjaston toiminnalliseen perusajatukseen
- Toteuttamiskelpoisuus**
Ehdotuksen arvioidaan soveltuvan Suomen ilmasto-olosuhteisiin ja olevan toteutettavissa suunnilleen asetetussa kustannuspuitteessa (kokonaislaajuus ja rakenneratkaisut)

Olennaisten vaatimusten täyttymisen arvioinnissa otetaan huomioon ehdotuksen kehityskelpoisuus.

4.4 Kilpailun 2. vaihe

Kilpailun 2. vaiheessa arvosteluperusteet ovat samat kuin 1. vaiheessa. Toteuttamiskelpoisuuden arviointia tarkennetaan laatimalla ehdotuksista ainakin kustannusvertailut.

Tuomaristolla on 2. vaiheessa oikeus täsmentää edellä kuvattuja arvosteluperusteita. Tuomaristo voi harkintansa mukaan ottaa käyttöön painoarvot ja pisteytyksen. Nämä ilmoitetaan jatkoon valituille kilpailijoille 2. kilpailuvaiheen alkaessa.

4.5 Arvostelupöytäkirja

Kaikista kilpailuehdotuksista laaditaan kirjalliset arviot arvostelupöytäkirjaan.

busy but enthusiastic

James
Gangnam, lol

Manpal Sahota

Bona

5 Vaadittavien kilpailuasiakirjojen laadintaohjeet

Bong-eum-sa
Temple

I ♥ SHOPPING
! APGUJEONG!

Exciting adventures

ing. shopping ~!!

Oct 29, 2010.

SATLIEV 24 Jahre

Thanks for the great
temple stay experience!

CHU

2 Gangnam

July

Sen

gun - 59 → Peaceful

SO CLEAN

Beautiful people

jarosugi / ☺

めちゃうくちゃ美味しい

Friday October 29th 2

Jenny Fabu

UNGDAHM

JANET BO2455-003

Fri. OCT. 29th

DELICIOUS +

Oct 29

5 Vaadittavien kilpailuasiakirjojen laadintaohjeet

5.1 Vaadittavat kilpailuasiakirjat 1. vaihe

1. Asemapiirros ja liittyminen ympäristöön, 1:2000

Suunnitelma sovitetaan kaupunkirakennekuvan (liite 5) ympäristötilanteeseen. Rakennukset esitetään varjostettuina.

2. Asemapiirros 1:500

Piirustuksessa on esitettävä rakennusmassat, saatto- ja huoltoliikenne, pysäköintijärjestelyt, jalankulun ja kevyen liikenteen reitit sekä pihajärjestelyjen periaatteet. Rakennukset esitetään varjostettuina.

3. Pohjapiirrokset 1:200

Kaikista toisistaan poikkeavista kerroksista, varustetaan korkeusmerkinnöin ja esitetään leikkauksien paikat. Pohjapiirroksiin merkitään tilojen, alueiden ja tilavarauksien nimet huonetilaohjelman mukaan, hormien tilavaraukset, yleisön pääkulkureitit, merkittävimmät kiintokalusteet sekä mahdolliset muut suunnitelmaa selventävät merkinnät. Maantasokerroksessa näytetään myös sisätilojen liittyminen ulkotiloihin. Lisäksi pohjapiirroksissa esitetään toistuva tilaote aineistoalueelta kalustettuna mahdollisine vaihtoehtoisine tilajärjestelyineen. Kalusteet esitetään siten, että piirustuksen luettavuus ei kärsi.

4. Tarpeelliset julkisivut ja leikkaukset 1:200

Julkisivupiirustuksista on käytävä selville ratkaisussa esitetyt pintamateriaalit ja värit. Leikkauksissa on esitettävä korkeusmerkinnät.

5. Havainnollistavia kuvia vähintään 4 kpl (ulkoperspektiivikuvista on käytävä ilmi suhde naapurirakennuksiin ja liittyminen puistoalueeseen) seuraavasti:

- Ulkoperspektiivinäkymä Mannerheimintieltä tai Eduskuntatalolta katsottuna
- Ulkoperspektiivinäkymä Töölönlahdenkadun pohjoispuoleiselta puistoalueelta päin katsottuna
- Vapaavalintainen sisäperspektiivinäkymä
- Perspektiivinäkymä ilmasta, laaditaan liiteasiakirjan 13 (pysäytyskuva virtuaalimallista) pohjalle

6. Selostus (laadittava ainakin englanniksi)

- Arkkitehtonisen ja kaupunkikuvallisen ratkaisun pääperiaatteet (enintään kahden A4-arkin pituinen)
- Keskeiset rakenne- ja LVISA -tekniset ratkaisut, niiden toimintaperiaatteet ja rakennuksen energiatehokkuuteen vaikuttavat näkökohdat liitteenä olevan asiakirjapohjan (18) mukaan.

7. Tilaluettelo, laajuustiedot ja pinta-alat

- Kilpailun huonetilaohjelman järjestyksen mukainen huonetilaluettelo, johon on merkitty tilojen huonetilaohjelman mukaiset nimet sekä pinta-alat. Lisäksi huonetilaluetteloon tulee merkitä rakennuksen hyötyala ja bruttoala.
- Rakennusvaipan pinta-alatiedot (ulkoseinien umpiosat, ikkunat ja muut lasitukset, yläpohja ja alapohja).

8. Tekniset periaateleikkaukset

- Rakennuksen kaaviomainen poikkaisleikkaus, josta ilmenee teknisten järjestelmien toimintaperiaatteet. Leikkauksessa tulee esittää

ilmanvaihto, jäähdytys ja valaistus sekä käytettävien aktiivisten ja passiivisten hallinta-keinojen toteutus. Leikkaus esitetään kirjaston päätilojen kohdalta.

- Rakennuksen kaaviomainen pituusleikkaus, josta ilmenee teknisten tilojen ja taloteknisten reittien tilavaraukset.

9. Halutessaan kilpailijat voivat esittää myös muuta ehdotusta havainnollistavaa aineistoa.

Lisäksi toimitetaan:

- Yksi sarja A3-kokoisia, kopiointikelpoisia pienennöksiä (ei nidottuna) kaikista suunnitelma-asiakirjoista sekä selostus. Pienennöksiin on merkittävä mittajana.
- Ehdotusten kaikki aineisto CD:llä, DVD:llä tai muistitikulla pdf-muodossa, resoluutio 300 dpi:
 - Kilpailuplanssit pienennettynä A3-kokoon ja tallennettuna pdf-jonoksi
 - Selostus (pdf)

Tiedostoista on poistettava tekijöiden tunnistetiedot.

5.2 Vaadittavat kilpailuasiakirjat 2. vaihe

2. vaiheessa jatkoon valittujen kilpailijoiden tulee toimittaa 1. vaiheessa vaaditut kilpailuasiakirjat jatko-kehitettyinä sekä lisäksi:

10. Energiataloudellinen selvitys ja laskenta

- E-luvun laskennan käytetyt lähtötiedot (SRMK D3:n liite)
- E-luvun laskennan tulokset (SRMK D3:n liite)

11. Sisäolosuhdesimuloinnit

Kohteen päätilatyyppejen osalta dynaamiseen simulointiympäristöön perustuva sisäilmasto-olosuhdelaskenta lämpöolojen ja sisäilman laadun varmentamiseksi.

12. Materiaalitehokkuuslaskelma

- Lyhyt yhteenveto päärakenteiden rakenneratkaisuista ja käytettävistä materiaaleista.
- Päärakenteiden osalta rakennetietokortit, johon on täytetty massatiedot päärakenteista sekä rakennuksen ulkoseinien, ikkunoiden ja muiden julkisivulasitusten, yläpohjan ja alapohjan pinta-alat.

13. Pienoismalli 1: 200

Töölönlahden alueesta on laadittu valkoinen pahvimalli, johon kilpailijoiden pienoismallit upotetaan. Pienoismallin rajausta ja pohjan korkotaso ilmoitetaan myöhemmin.

Lisäksi toimitetaan:

- Kaksi sarjaa taitettuja paperikopioita 1:200 pohjista, julkisivuista ja leikkauksista kustannusten arviointia varten.
- Yksi sarja A3-kokoisia, kopiointikelpoisia pienennöksiä (ei nidottuna) kaikista suunnitelma-asiakirjoista sekä selostus ja asiakirjat 10-12. Pienennöksiin on merkittävä mittajana.
- Ehdotusten kaikki aineisto CD:llä, DVD:llä tai muistitikulla pdf-muodossa, resoluutio 300 dpi:
 - Kilpailuplanssit pienennettynä A3-kokoon ja tallennettuna pdf-jonoksi
 - Selostus (pdf) sekä asiakirjat 10-12Tiedostoista on poistettava tekijöiden tunnistetiedot.

- Ehdotusten arviointivaiheessa kilpailun verkkosivuilla tapahtuvaa esittelyä varten CD-levy, DVD-levy tai muistitikku, jolle on tallennettu seuraava aineisto:
 - Lyhyt, välilyönteinen n. 600 merkin pituinen esittelyteksti englanniksi (txt)
 - Asiakirjat 1-6 sekä 8 ja 9 (jpg)
Jpg-kuvien koon tulee olla leveydeltään 1600 pikseliä ja korkeudeltaan 1200 pikseliä (300dpi). Kuvat nimetään seuraavasti: ehdotuksen nimi_1, ehdotuksen nimi_2, jne.

Tuomaristo voi tarpeelliseksi katsoessaan tarkentaa yllämainittuja, 2. vaiheessa vaadittavia asiakirjoja kilpailijoiden työmäärää kuitenkin merkittävästi lisäämättä.

5.3 Esitystapa

Yksikköjärjestelmänä käytetään SI-järjestelmää.

Piirustusten tulee olla julkaisukelpoisia ja käsittelyn kestäviä. Ne on kiinnitettävä 70 x 100 cm kokoisille vaakasuuntaisille jäykille alustoille, eikä niitä saa päällystää muovilla. Sallittu planssien enimmäismäärä 1. vaiheessa on 12.

2. vaiheessa laadittavat asiakirjat 10-12 toimitetaan paperitulostevihkona.

5.4 Kilpailusalaisuus

Kilpailu on salainen ja jokainen asiakirja on varustettava nimimerkillä.

1. vaiheessa kilpailijoiden tulee liittää kilpailuehdotukseensa suljettu, läpinäkymätön kirjekuori, joka sisältää ilmoittautumisen yhteydessä saadun käyttäjätunnuksen. Kuori varustetaan nimimerkillä sekä merkinnällä "käyttäjätunnuskuori". Tämän käyttäjätunnuksen avulla järjestäjän vaitiolovelvollinen yhteyshenkilö voi huolehtia mahdollisesti tarvittavasta yhteydenpidosta työryhmän yhteyshenkilön kanssa sekä kelpoisuusvaatimusten tarkastamisesta jatkoon valittujen ehdotusten tekijöiden osalta siten, että kilpailijoiden anonymiteetti säilyy.

Kilpailun molemmissa vaiheissa kilpailuasiakirjojen mukana on lähetettävä suljettu, läpinäkymätön kirjekuori, joka sisältää ehdotuksen nimimerkin, tekijöiden nimet sekä työryhmän yhteyshenkilön yhteystietoineen. Lisäksi on merkittävä, kenellä on ehdotuksen tekijänoikeudet. Toiseen vaiheeseen valittujen ehdotusten tekijätiedot tullaan kilpailun ratkettua julkaisemaan siinä laajuudessa ja muodossa kuin ne nimikuoreissa ovat. Nimikuori varustetaan nimimerkillä ja merkinnällä "nimikuori".

5.5 Kilpailuehdotusten sisäänjätö

1. vaiheen kilpailuaika päättyy 16.4.2012.
Kilpailun 2. vaiheen umpeutumisaika ilmoitetaan myöhemmin erikseen.

Kilpailuehdotukset on toimitettava viimeistään 16.4.2012 klo 15.30 mennessä alla olevaan käyntiosoitteeseen tai jätettävä todistettavasti samana päivänä (postileimattuna tai kirjattuna siten, että lähetyspäivämäärä ilmenee) postin tai muun kuljetuslaitoksen kuljetettavaksi alla olevaan postiosoitteeseen. Postitse tai muun kuljetuslaitoksen kautta toimitettujen ehdotusten tulee olla perillä

viimeistään 30.4.2012. Lähetysten päälle on merkittävä
"Keskustakirjaston arkkitehtuurikilpailu".

Postiosoite:

Central Library Competition
PL 2290
00099 Helsingin kaupunki, Finland

Käyntiosoite:

Itella/Pasilan postikeskus
Postintaival 9
portti 2
00230 Helsinki, Finland

Helsingissä 10.11.2011
Kilpailun tuomaristo

KUVAT:

s. 30-31, 53 Mikko Leisti
s. 53 Pasi Autio
s. 6, 8-9, 14-15, 18, 26, 30-31 52-53, 56-57, 62-63,
s. 68-69 Helsingin kaupunginkirjaston arkisto
s. 22, 34, 38, 40-41 Kaupunkimittausosasto, Helsinki
s. 42-44 Kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsinki

Lisätietoja kovalähteistä:

Amsterdam Public Library, www.oba.nl
Apple Store, www.apple.com
Fablab Amsterdam, www.fablab.waag.org/
Gangnam Station Area, www.visitseoul.net
Hjørring Bibliotek, www.bibliotekerne.hjoerring.dk
Kirjasto 10, Helsingin kaupunginkirjasto,
<http://www.lib.hel.fi/kirjasto10/>
Rotterdam Bibliotheek, www.bibliotheek.rotterdam.nl
Samsung D'light, www.samsung.com/us/experience/dlight
Seattle Public Library, www.spl.org
Sendai Mediatheque, www.smt.city.sendai.jp/en/

6 Tilaohjelma

* HUOM.

Tilaohjelmaa on luettava rinnan kilpailuohjelman lukujen 3.2 "Toiminnalliset tavoitteet", 3.4.1 "Rakennuksen suunnitteluohjeet, yleistä" sekä 3.4.2 "Tilojen ja tilaryhmien suunnitteluohjeet" kanssa.

Kohtaamisaula ja keskeiset yleisön palvelutilat	1150	
Eteistoiminnot	160	- tuulikaappi/-pit - lastenvaunujen säilytysalue n. 40 m ² - lukittavat säilytyslokerikot (50-100 kpl) - tilavaraus vaatesäilytykselle (n. 550 hlöille)
Asiakaswc:t	250	Hajautetaan; inva-wc:t 2 kpl / krs, vauvanhoituhuone 20 m ²
Yleisön palvelutilat	170	- vastaanotto- ja neuvontapiste + valvomotila, yhteensä 40m ² - asiakaspalvelupiste + erillinen työtila, yhteensä 40 m ² - kopiointi-, tulostus- ja skannauspiste asiakkaille 20 m ² - itsepalvelupalautusautomaatti (liittyy palautusautomaattihuoneeseen) - kirjabaari n. 20 m ² - varausten noutoalue 50 m ²
Kohtaamis- ja oleskelualue	440	
Stage	30	Esitystekninen varustus (ääni- ja valotekniikka)
Pop-up -infopisteet (tilavaraus)	100	
Tapahtumatilat	1570	
Elokuvateatterisali	490	Sisältää konehuoneen 40 m ² . Hiljainen ilmastointi.
Monitoimisali	350	
Kaluste- ja näyttämörekvisiitavarasto	150	
Lämpööt		Aulatiloihin erotettavissa olevat avoimet lämpiöalueet: - elokuvateatterin lämpiö 150 m ² (sisältää VIP-alueen 50 m ²) - monitoimisalin lämpiö 125 m ²
Back stage	40	Palvelee kaikkia esiintymistiloja, lukittavat kaapit, erillinen pienoiskeittiötila, 2 wc:tä + 2 suihkua
Living lab	200	Hyvä av+it-varustus
Kirjaston näyttelytila	120	
Näyttelytila, vuokrattava	180	
Näyttelytilojen lähivarastot	40	N. 20+20 m
Ulkopuoliset palvelutilat	840	
Kahvila	200	Sis. keittiötilat 30 m ² ja hlöstön sosiaalitalan n. 15 m ² , erilliskäyttömahdollisuus
Ravintola	300	Sis. vaatesäilytystilan (vartioimaton) ja wc:t yhteensä n. 20 m ² , keittiön n. 90 m ² , emännän työtilan sekä hlöstön sosiaalitalan n. 25 m ² , erilliskäyttömahdollisuus.
Yleinen sauna	240	Miehille ja naisille erikseen puku-, pesu- ja saunatilat sekä oleskelu- ja vilvoittelualue, erilliskäyttömahdollisuus.
Varaus liiketilalle (esimerkiksi kirjakauppa)	100	
Aineistoalue ja siihen liittyvät tilat	2780	
Aineistoalue	1600	
Kiinteä asiakaspalvelupiste	140	Aineistoalueella, 1kpl / kerros - asiakaspalvelupiste (2 virkailijaa + kaksi asiakasta) - erillinen työtila n. 15 m ² (työpisteet 2 hlöille) - lähivarasto n. 5 m ²
Vuorovaikutustilat	240	Hajautetaan aineistoalueelle, 4 kpl à 60m ² tilaa
Olohuoneet, "oasikset"	500	Hajautetaan, 9-12 kpl, à n. 50m ²
Hiljaiset alueet	300	3-6 kpl, esim. à 90m ² ja 30 paikkaa

Oppiminen ja tekeminen	2040	
Lasten maailma	600	Sisältää kiinteän asiakaspalvelupisteen á 30 m (ks. aineistoalue) ja kevytrakenteisen lasten maailman esitystilan (esitystekniikka)
Työhuoneet (asiakkaille)	150	á 8-10m ² , työpisteet kahdelle
Oma toimisto-alue (asiakkaille)	400	- työpisteet yht. n. 350 m ² - kiinteä asiakaspalvelupiste á 30 m ² (ks. aineistoalue) sekä läppärlainaamo - kopiointi, tulostus ja skannauspiste 20 m ²
Musiikki-, äänitys- ja videostudio	100	AV-laitteet, tietokoneet
Tv- ja radiostudio	60	TV-studion valaistus, äänentoistojärjestelmä
Digitaalis-fyysinen työpaja, "fab lab"	100	
Kuuntelu-, katselu- ja pelihuone	230	
Opetus-, ryhmätyö- ja kokoontumistilat	400	10-14 kpl á 16-60 m ² , suurempia tiloja yhdistettävissä, yksi 60 m ² projektitila, yksi yhteiskeittiötila.
Henkilökunnan tilat	430	
Toimistotilat	300	- postilokerot + hlökohtaisten säilyttimien "parkkialue" n. 35 m ² - neuv.huoneet 3 x 12-20 m ² + 1 kpl á 45 m ² . - neljä työhuonetta á n. 10 m ² - avotyöpisteitä 15 hlölle, lomassa tiimialue yht. 120 m ² - hiljainen tila 2 x n. 7 m ²
Taukotila	50	Helposti koko henkilökunnan saavutettavissa
Puku- ja pesutilat	50	Miehille ja naisille erikseen, suhde noin 1:1
Wc-tilat	30	n. 1 wc á 3 m ² / krs, lisäksi toimistotilojen yhteydessä 3 wc-tilaa, joista 1 inva-wc
Kirjaston logistiikka- ja aineiston käsittelytilat	480	
Aineistovarastot	200	Osittain siirtohylyt, voivat sijaita kellarissa
Palautusautomaattihuone	80	Liittyy kohtaamisaulan aineiston itsepalvelupalautusautomaattiin ja kirjabaariin sekä edelleen aineiston käsittelytilaan
Aineiston käsittelytila	200	Liittyy palautusautomaattihuoneeseen sekä huolto- ja lastausalueelle
Kiinteistön tilat	710	
Atk- ym. laitetilat	60	Kerroksissa
Valvomo ja palvelintila	50	Noin 10 palvelinta, kiinteistönhoidon valvomo, voi sijaita kellarissa
Siivoustilat	80	Siivouskeskus (voi sijaita kellarissa, hissien lähellä) á 50 m ² sekä siivouskomoita n. 10 kpl á 3 m ² , hajautetaan.
Jätehuone	60	Liittyy huolto- ja lastausalueeseen
Kiinteistönhoitovarasto	40	Yhteys myös ulkokautta, voi sijaita kellarissa.
Huolto- ja lastausalue	400	Ajoyhteys pakettiautolla, vapaa korkeus vähintään 4,5 m.
Muuntamo	20	Mielellään maatasokerroksessa, ovi ulos
Väestönsuojatilat		Sijoitetaan yhteiseen pysäköintiluolaan
Tekniset tilat		Noin 7 % bruttoalasta, josta IV-konehuoneen tilantarve n. 1000 m ² , ei sisälly ohjelma-alaan
Keskustatunnelin edellyttämät tilavaraukset		Kuiluja 2 kpl á 20 m ² (poisto- ja raitisilma) sekä varaus porrasyhteydelle, eivät sisälly ohjelma-alaan
Ohjelma-ala yhteensä (ohm2)	10 000	

